

Jongerenwerk, werkt het?

Sojos, Maartensdijk. Bron: www.sojosmaartensdijk.hyves.nl.

Jongerenwerk in De Bilt Rekenkamercommissie De Bilt

Postbus 85203
3508 AE Utrecht
[t] 030 233 44 29
[f] 030 262 34 38
[i] www.necker.nl

Onderzoekers

Evert Wolters
Bregje Mooren
Anja van de Westelaken

Contactpersoon

Bregje Mooren
[t] 06- 265 127 71
[e] mooren@necker.nl

Kenmerk

LD 11767-84

Datum

September 2009

INHOUDSOPGAVE

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	5
1.1 Een onderzoek naar het jongerenwerk in De Bilt	5
1.2 Effectief jongerenwerk?	5
1.3 Leeswijzer: waar vindt u welke bevindingen?	9
2 Conclusies en aanbevelingen	10
2.1 Situatie in De Bilt op het gebied van jongerenwerk	10
2.2 Jongerenwerk integraal en slagvaardig, maar onvoldoende op maat	11
2.3 Deelconclusies & aanbevelingen voor voorwaarden jongerenwerk	11
3 Jeugd- en jongerenprofiel gemeente De Bilt	19
4 Beleidskader Jongerenwerk in de Bilt	23
4.1 Aandacht voor jeugdbeleid in programmabegroting 2009	23
4.2 Aandacht voor jeugd in andere beleidsnota's	24
4.3 Nota Jong De Bilt als integraal beleidskader	24
4.4 Afbakening jeugdbeleid en jongerenwerk	27
4.5 Bevindingen beleidskader jongerenwerk	29
5 Organisatie jongerenwerk	32
5.1 Verschillende afdelingen betrokken bij jeugdbeleid	32
5.2 Uitvoering Jongerenwerk door verschillende partijen	32
5.3 Zowel locatiegebonden als ambulante jongerenwerk	38
5.4 Maatwerk in de organisatie	39
5.5 Integrale aanpak in organisatie	41
5.6 Slagvaardigheid in organisatie	43
5.7 Bevindingen organisatie jongerenwerk	43
6 Uitvoering jongerenwerk	45
6.1 Totstandkoming casestudie	45
6.2 Jongerencentrum Sojos	45
6.3 Jongeren geven hun mening	47
6.4 Maatwerk in de uitvoering	49
6.5 Integrale aanpak in uitvoering	50

6.6	Slagvaardigheid in de uitvoering	51
6.7	Bevindingen uitvoering jongerenwerk	52
	Bijlage 1: Geraadpleegde bronnen	55
	Bijlage 2: Verantwoording normen	56
	Bijlage 3: Definities Jongerenprofiel	58

1 INLEIDING

1.1 Een onderzoek naar het jongerenwerk in De Bilt

De Rekenkamercommissie De Bilt heeft meegedaan aan het DoeMee-onderzoek naar jongerenwerk.¹

Jongerenwerk is op zowel landelijk, regionaal als gemeentelijk niveau een ‘hot item’. Op gemeentelijk niveau voeren veel gemeenteraden discussies over het al dan niet aantrekken van extra jongerenwerkers, de inrichting van jongerenontmoetingsplekken (JOP’s), of de inrichting van jongeren inloopcentra (JIC’s). Ook in De Bilt is het jongerenwerk een actueel onderwerp. Eind vorig jaar heeft de gemeenteraad immers het nieuwe jeugdbeleid, de nota Jong De Bilt, vastgesteld.

In de onderliggende rapportage leest u de resultaten van het onderzoek in de gemeente De Bilt. Met de uitkomsten van dit onderzoek wil de Rekenkamercommissie De Bilt de gemeenteraad inzicht geven in de effectiviteit van het jongerenwerk in De Bilt. De rekenkamercommissie heeft daarmee willen aansluiten op de beleidsnota. Die is in dit onderzoek het uitgangspunt geweest. Op basis daarvan heeft de rekenkamercommissie willen kijken of het beleid voldoende aansluit op de specifieke Biltse situatie en welke punten in de uitvoering ervan nog aandacht verdienen.

1.2 Effectief jongerenwerk?

1.2.a. Doelstelling

De doelstelling van dit onderzoek luidt:

De gemeenteraad van De Bilt inzicht bieden in de effectiviteit van het gemeentelijke jongerenwerk.

De rekenkamercommissie verschaft dit inzicht door te toetsen in hoeverre de gemeente *voorwaarden* creëert voor effectief jongerenwerk. Op basis van de bevindingen in dit onderzoek heeft de rekenkamercommissie conclusies en aanbevelingen geformuleerd. Deze aanbevelingen zijn gericht aan de gemeenteraad en richten zich op concrete verbeterstappen in het gemeentelijk jongerenwerk.

¹ DoeMee onderzoek is een initiatief van De Lokale Rekenkamer BV, waarbij meerdere rekenkamer(commissie)s zich kunnen inschrijven voor een onderzoeksopzet. Dit onderzoek is dan ook in meerdere gemeenten uitgevoerd, wat een vergelijking mogelijk maakt.

1.2.b. Centrale vraagstelling

De centrale vraagstelling van dit onderzoek luidt:

In hoeverre creëert de gemeente De Bilt voorwaarden voor effectief jongerenwerk?

Onder *effectiviteit* verstaan de onderzoekers de verhouding tussen de gemeentelijke inzet van beleidsinstrumenten en de realisatie van beoogde maatschappelijke effecten.

1.2.c. Deelvragen

Om tot een antwoord op de centrale vraagstelling te komen, hebben de onderzoekers een aantal deelvragen geformuleerd. Deze deelvragen gaan achtereenvolgens in op een algemene probleemschets gericht op de leefsituatie van jongeren binnen de gemeente, de kwaliteit van het gemeentelijk beleid en de organisatie van het jongerenwerk en de effectiviteit van het gevoerde beleid.

Probleemschets (gemeentebreed)

1. Welke zaken spelen er in het jongerenbeleid en bij de jongeren van de gemeente (het jeugd- en jongerenprofiel)?

Kwaliteit gemeentelijk jongerenwerk (gemeentebreed)

2. Wat is de kwaliteit van de beleidsformulering? (“Wat wil de gemeente bereiken?”)
3. Hoe is het jongerenwerk georganiseerd? (“Wat gaat de gemeente daarvoor doen?”)

Effectiviteit jongerenwerk (casestudy)

4. Hoe effectief is het jongerenwerk in de praktijk van één JOP of JIC?

1.2.d. Complex beleidsveld stelt voorwaarden aan sturing

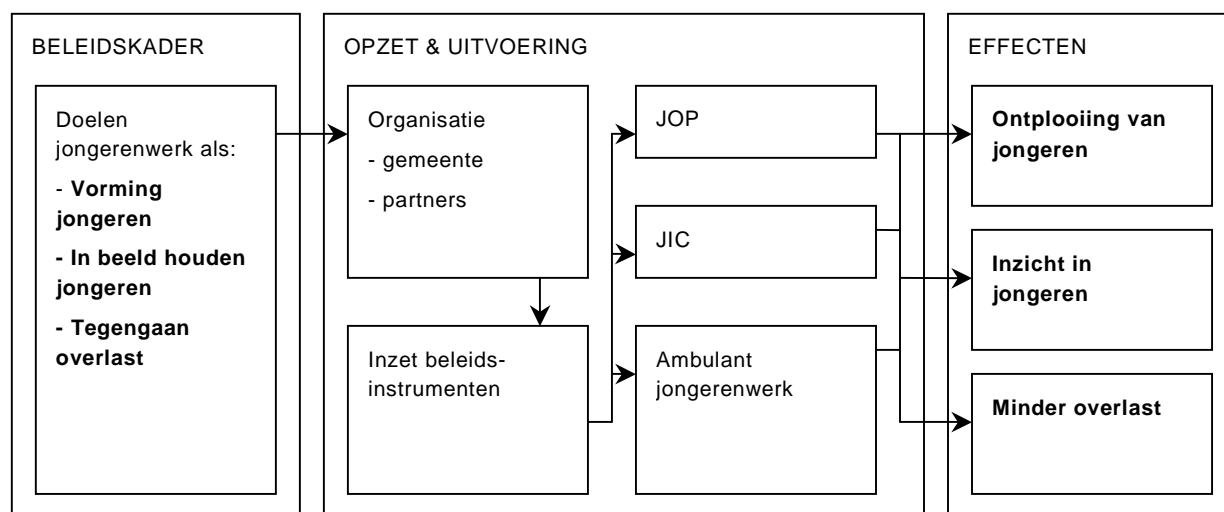
In deze paragraaf leest u op welke wijze er in dit onderzoek naar het beleidsveld is gekeken. Deze paragraaf vormt dus het analysekader dat ten grondslag ligt aan het onderzoek.

Verschillende functies en spelers betrokken bij jongerenwerk

Vrijwel elke gemeente stelt beleidsdoelstellingen vast voor jongeren- of jeugdbeleid. Om invulling te geven aan deze doelstellingen, zet de gemeente beleidsinstrumenten in. In de uitvoering van jongerenwerk trekken gemeenten samen op met betrokken partijen als welzijnsinstellingen, politie en scholen. Een goede afstemming tussen partijen moet ertoe leiden dat de doelstellingen van het gemeentelijk jongerenwerk (bijvoorbeeld vorming van jonge mensen, maar ook

terugdringen van jeugdoverlast) worden gerealiseerd (zie ook figuur 1.2.1 waarin het beleidsproces visueel is weergegeven).

Figuur 1.2.1: Beleidsproces jongerenwerk

Bij het in kaart brengen van de gemeentelijke doelstellingen (hoofdstuk 4) hebben de onderzoekers onderscheid gemaakt tussen drie soorten doelen. Het gaat om doelen die gericht zijn op:

- a) de vorming van jongeren;
- b) het in beeld houden van jongeren en;
- c) het tegengaan van overlast.

De uitvoering hebben de onderzoekers in het schema afgebakend naar jongeren ontmoetingsplaatsen (JOP's), jongereninloopcentra (JIC's) of ander vergelijkbaar jongerenwerk in de gemeente, zoals het ambulante jongerenwerk. De uitvoering is in dit onderzoek getoetst door middel van een casestudie (hoofdstuk 6)

Sturingsvoorwaarden voor effectief jongerenwerk

Voor een effectief gemeentelijk jongerenwerk hebben de onderzoekers drie noodzakelijke sturingsvoorwaarden geformuleerd:

1. *Maatwerk*: De ene gemeente is de andere niet. Daarom is het vanzelfsprekend dat iedere gemeente een eigen aanpak in het jongerenwerk kiest. Met maatwerk doelen de onderzoekers op de mate waarin jongerenwerk zich toespitst op eigen lokale omstandigheden en eigen lokale problemen en behoeften van en met (groepen) jongeren.
2. *Integrale aanpak*: Jongerenwerk is een vorm van doelgroepgericht beleid. Inhoudelijk gezien hangt het samen met een veelheid aan beleidsvelden (onderwijs, sport, cultuur, openbare ruimte). Om die reden is het van belang dat het jongerenwerk integraal plaatsvindt. Met een integrale aanpak bedoelen de onderzoekers de mate waarin verschillende

gemeentelijke afdelingen, maar ook gemeente en overige betrokken partijen, onderling afstemmen ten behoeve van een consistent en consequent jongerenwerk.

3. *Slagvaardigheid*: niets is zo veranderlijk als de jongerencultuur. Nieuwe hypes volgen elkaar in razend tempo op. Als de besluitvorming over een jongeren ontmoetingsplaats (JOP) een jaar in beslag neemt, is de kans groot dat jongeren zelf alweer een andere hangplek hebben gevonden. Met slagvaardigheid doelen de onderzoekers op de mate waarin de gemeente dergelijke maatschappelijke ontwikkelingen tijdig signaleert en daarop met haar beleid anticipeert.

Deze sturingsvoorwaarden vormen de basis voor de wijze waarop de onderzoekers het jongerenwerk beoordeeld hebben. In figuur 1.2.2 is dit in een matrix weergegeven: op de horizontale as zijn de drie sturingsvoorwaarden weergegeven: maatwerk, integrale aanpak en slagvaardigheid. Op de verticale as de drie niveaus waarop de onderzoekers het jongerenwerk in kaart hebben gebracht: beleid, organisatie, uitvoering.

Figuur 1.2.2: Analyse kader voor beoordeling jongerenwerk

Sturingsvoorwaarde Niveau ↓	Maatwerk	Integrale aanpak	Slagvaardigheid / aanpassingsvermogen
Beleidsformulering			
Organisatie			
Uitvoering jongerenwerk			

Op basis van dit analysekader hebben de onderzoekers in dit onderzoek per niveau gekeken in hoeverre de gemeente nu aan deze noodzakelijke sturingsvoorwaarden heeft voldaan. Dit analysekader heeft bovendien aan de basis gelegen van het normenkader zoals de onderzoekers dat voor dit onderzoek hebben opgesteld. In dat normenkader (zie ook bijlage 2) is per niveau weergegeven aan welke normen de gemeente moet voldoen.

1.3 Leeswijzer: waar vindt u welke bevindingen?

Deze rapportage is als volgt opgebouwd:

In hoofdstuk 2 vindt u de conclusies en aanbevelingen die uit het onderzoek naar voren komen. Hierin wordt met name ingegaan op de wijze waarop de gemeente De Bilt voorziet in de sturingsvoorwaarden (*slagvaardigheid, integrale aanpak en maatwerk*). Dit omdat het voor *effectief* jongerenwerk in de ogen van de onderzoekers noodzakelijk is om aan die sturingsvoorwaarden te voldoen.

De beantwoording van de deelvragen komt aan de orde in de verschillende hoofdstukken van de nota van bevindingen.

Hoofdstuk 3 geeft een korte samenvatting van het jeugd- en jongerenprofiel van de jongeren in de gemeente De Bilt, waarbij de onderzoekers opvallende kenmerken benoemen. Hiermee is hoofdstuk 3 het antwoord op deelvraag 1.

In hoofdstuk 4 brengen de onderzoekers het gemeentelijk beleid op het gebied van jongerenwerk in beeld. Dit hoofdstuk is hiermee het antwoord op deelvraag 2.

Hoofdstuk 5 geeft inzicht in de wijze waarop het jongerenwerk in de gemeente De Bilt georganiseerd is en vormt hiermee het antwoord op deelvraag 3.

Tot slot illustreert hoofdstuk 6 voor één casestudie hoe effectief het jongerenwerk is. Hoofdstuk 6 is hiermee het antwoord op deelvraag 4.

2 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Dit hoofdstuk bevat de conclusies en aanbevelingen die voortvloeien uit de bevindingen zoals weergegeven in hoofdstuk 3 t/m 6. In die hoofdstukken beschrijven de onderzoekers respectievelijk het jongerenprofiel (hoofdstuk 3), het beleid (hoofdstuk 4), de organisatie (hoofdstuk 5) en de uitvoering van het jongerenwerk (hoofdstuk 6). Het beleid, de organisatie en de uitvoering duiden zij vervolgens ook in het licht van de sturingsvoorwaarden voor effectief jongerenwerk. In de laatste paragraaf van ieder van de hoofdstukken geven de onderzoekers met een bevindingentabel antwoord op de deelvragen.

In de conclusies en aanbevelingen richt de rekenkamercommissie zich op de sturingsvoorwaarden voor effectief jongerenwerk: maatwerk, integrale aanpak en slagvaardigheid. De recent vastgestelde nota Jong De Bilt is daarbij een belangrijk uitgangspunt geweest: welke aspecten uit de nota zijn al in uitvoering, welke aspecten verdienen nog aandacht. Met deze conclusies en aanbevelingen wil de rekenkamercommissie de raad dan ook handvatten bieden om verder uitvoering te geven aan die nota.

2.1 Situatie in De Bilt op het gebied van jongerenwerk

De gemeente De Bilt is wat betreft jongeren en jongerenoverlast een relatief rustige gemeente. Wat opvalt uit het jongerenprofiel is dat de gemeente te maken heeft met een iets hoger percentage jeugdige verdachten², met weinig onderwijsachterstanden en een relatief laag percentage vroegtijdig schoolverlaters. De focus van het beleid voor jongerenwerk – gericht op vorming en op het tegengaan van overlast – sluit hier op aan.

Voor de uitvoering van het jongerenwerk werkt de gemeente met een aantal verschillende uitvoerende partijen samen. Begin van dit jaar heeft de gemeente een ontwikkeling ingezet om het aantal uitvoerende partijen te beperken. Daartoe zijn een aantal uitvoeringsorganisaties - die voorheen in de verschillende kernen van De Bilt werkten - in januari 2009 gefuseerd tot stichting Animo. Naast stichting Animo heeft de gemeente nog een budgetovereenkomst met V.S.O. WVT, een vereniging in Bilthoven die onder andere jongerenwerk uitvoert. Met beide organisaties heeft de gemeente een subsidierelatie en wordt jaarlijks een uitvoeringsovereenkomst gesloten. De uitvoeringsovereenkomst met stichting Animo is uitgebreider en specifiekker dan de overeenkomst met WVT. In dit onderzoek is verdiepend met name op stichting Animo ingegaan, omdat zij het grootste deel van het jongerenwerk uitvoeren en omdat zij uitvoering geven aan de bezochte casus.

² De definitie die hiervoor in het jongerenprofiel gehanteerd is, luidt als volgt: "Percentage jeugdige verdachten van 12 t/m 17 jaar: Betreft het aantal jeugdige verdachten van 12 t/m 17 jaar in procenten van de totale verdachtenpopulatie. De gegevens zijn afkomstig uit het Herkenningsdienstsysteem (HKS) van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD)."

2.2 Jongerenwerk integraal en slagvaardig, maar onvoldoende op maat

In deze paragraaf geeft de rekenkamercommissie antwoord op de centrale vraag van dit onderzoek:

In hoeverre creëert de gemeente de Bilt voorwaarden voor effectief jongerenwerk?

Het beantwoorden van de centrale vraag, gebeurt door te kijken in hoeverre de gemeente voorwaarden voor effectief jongerenwerk heeft gecreëerd. Die voorwaarden voor effectief jongerenwerk heeft de rekenkamercommissie als volgt geformuleerd: het leveren van *op maat gesneden* jongerenwerk, zorg dragen voor een *integrale aanpak* en in staat zijn *slagvaardig* op te treden. Voor een effectief jongerenwerk dienen die voorwaarden in de ogen van de rekenkamercommissie op alle niveaus (beleid, organisatie en uitvoering) aanwezig te zijn.

Op basis van onderliggend onderzoek concludeert de rekenkamercommissie dat de gemeente De Bilt ten aanzien van een *integrale aanpak* en *slagvaardigheid* de voorwaarden grotendeels heeft gecreëerd, maar dat met name de voorwaarden voor het leveren van *op maat gesneden jongerenwerk* nog voor verbetering vatbaar zijn.

De rekenkamercommissie trekt deze conclusie met name omdat – als het gaat om *voorwaarden* voor *maatwerk* - de gekozen doelgroep ('kwetsbare jeugdigen') niet voldoende wordt toegespitst en het in de uitvoering van het jongerenwerk ontbreekt aan inzicht in hoeverre het jongerenwerk die doelgroep nu ook daadwerkelijk bereikt. Het leveren van *op maat gesneden* jongerenwerk wordt bovendien bemoeilijkt door het feit dat de behoeften van jongeren onvoldoende in beeld zijn. Gaat het om *voorwaarden* voor een integrale aanpak en een slagvaardig optreden dan concludeert de rekenkamercommissie dat de voorwaarden daarvoor op alle niveaus in meer of mindere mate aanwezig zijn.

2.3 Deelconclusies & aanbevelingen voor voorwaarden jongerenwerk

In deze paragraaf werkt de rekenkamercommissie de conclusie zoals getrokken in paragraaf 2.2 verder uit. Zij doet dat in een aantal deelconclusies met daaraan gekoppeld een aantal aanbevelingen. In die deelconclusies gaat de rekenkamercommissie afzonderlijk in op de drie sturingsvoorwaarden voor effectief jongerenwerk (zie ook paragraaf 1.2.d en figuur 1.2.2). De basis voor de conclusies is te vinden in de bevindingentabellen waarmee ieder hoofdstuk van de nota van bevindingen wordt afgesloten, respectievelijk paragraaf 5.4 (beleid), paragraaf 5.7 (organisatie) en paragraaf 6.7 (uitvoering),

2.3.a. Deelconclusie 1: er is beperkt sprake van maatwerk***Deelconclusie 1:*****Er is beperkt sprake van maatwerk**

De voorwaarden voor het leveren van *op maat gesneden jongerenwerk* zijn beperkt aanwezig. De rekenkamercommissie concludeert dit met name omdat de doelgroep onvoldoende gedefinieerd is en de gemeente onvoldoende zicht heeft op zowel het doelgroepbereik als de behoefte van jongeren. Maatwerk wordt wel geleverd doordat in het beleid duidelijke keuzes worden gemaakt.

Hieronder licht de rekenkamercommissie deze conclusie nader toe.

Ondanks ontbreken probleemanalyse sluit beleid aan op Biltse situatie

Eind 2008 heeft de gemeenteraad de Nota Jong De Bilt vastgesteld. Die nota bevat de uitgangspunten voor het jeugdbeleid en legt nadrukkelijk de focus op vorming van jongeren, “het leveren van een bijdrage aan een goede uitgangspositie”. Deze beleidskeuze sluit aan op het profiel zoals dat uit het jongerenprofiel naar voren komt; dat De Bilt een relatief rustige gemeente is. Desondanks merkt de rekenkamercommissie op dat de beleidsnota niet tot stand is gekomen op basis van een probleemanalyse. De gemeente heeft wel gebruik gemaakt van beschikbare onderzoeken, maar er heeft geen analyse plaatsgevonden welke informatie nodig is om beleid op te kunnen stellen. Dit betekent dat de gemeente voorafgaand aan het opstellen van het beleid, onvoldoende gestructureerd in beeld heeft gebracht hoe de jongerenpopulatie in De Bilt is samengesteld, welke problemen er spelen en welke behoeften jongeren hebben. Het ontbreken van een gedegen probleemanalyse zou tot gevolg kunnen hebben dat de beleidskeuzes die gemaakt worden, niet aansluiten op de situatie zoals die zich in de praktijk voordoet. Bij de nota Jong De Bilt is dat niet het geval. In zijn algemeenheid merkt de rekenkamercommissie echter op dat het - om op beleidsniveau maatwerk te kunnen leveren - van belang is dat er voorafgaand aan het opstellen van het beleid een probleemanalyse wordt gemaakt.

Aanbeveling 1: zie in zijn algemeenheid toe op een probleemanalyse

De rekenkamercommissie beveelt de raad aan er bij volgende beleidsnota's op toe te zien dat deze tot stand komen op basis van een gedegen probleemanalyse.

Doelgroep onvoldoende gedefinieerd

Om op maat gesneden jongerenwerk te kunnen leveren, is het van belang dat duidelijk is op welke doelgroep het jongerenwerk zich moet richten. De doelgroep moet dus duidelijk gedefinieerd worden. In De Bilt is dat niet gebeurd. Het beleid richt zich op alle jeugdigen in de leeftijd van 0 – 23, waarbij de nadruk ligt op ‘kwetsbare jeugdigen’. Wie er precies tot de groep ‘kwetsbare jeugdigen’ behoren, wordt in het beleid nergens toegelicht of gedefinieerd. Voor de uitvoerende partijen kan dit voor onduidelijkheid zorgen over de groep die zij dienen te bereiken. Kijkt de rekenkamercommissie naar de uitvoeringsovereenkomsten met

zowel WVT als stichting Animo, dan blijkt dat de doelgroepen van beide instellingen niet overeenkomen. WVT richt zich op alle jeugdigen, met een focus op jeugdigen tot 12 jaar; in de uitvoeringsovereenkomst met stichting Animo worden de 'kwetsbare jeugdigen' expliciet als doelgroep benoemd. In de uitvoeringsovereenkomst met stichting Animo wordt bovendien nader toegelicht wie er met 'kwetsbare jeugdigen' bedoeld worden. De rekenkamercommissie vindt het positief dat de doelgroep in de uitvoeringsovereenkomst met stichting Animo nader gedefinieerd wordt; het zorgt er immers voor dat binnen stichting Animo duidelijkheid ontstaat over de doelgroep die zij dient te bereiken. Tegelijkertijd wijst de rekenkamercommissie op het gevaar dat deze definitie hierdoor alleen voor stichting Animo van toepassing is. Andere instellingen die ook bij het jeugdbeleid betrokken zijn, hanteren misschien een andere definitie van 'kwetsbare jeugdigen' en richten zich daardoor op een andere doelgroep. Om dit te voorkomen zou de doelgroep in de ogen van de rekenkamercommissie al in het beleid duidelijk afgebakend moeten zijn.

Aanbeveling 2: baken doelgroep duidelijker af

Geef het college opdracht de doelgroep die met het jongerenwerk bereikt moet worden, ook op beleidsniveau helder te definiëren. Hiermee wordt voorkomen dat verschillende instellingen die in hetzelfde werkveld werkzaam zijn, met een andere doelgroep voor ogen aan het werk zijn.

Onvoldoende zicht op doelgroepbereik

Als het gaat om het aanwijzen van een specifieke doelgroep wijst de rekenkamercommissie op het belang van goede verantwoordingsinformatie over de jongeren die bereikt worden. In de uitvoering van het jongerenwerk constateert de rekenkamercommissie dat op dit moment moeilijk te beoordelen is in hoeverre het jongerenwerk ook op maat gesneden is, omdat er onvoldoende zicht is op wie er wel en niet bereikt worden. Uit de verantwoordingsinformatie wordt wel duidelijk hoeveel jongeren bij bepaalde activiteiten of inloopavonden aanwezig waren, maar wordt niet duidelijk in hoeverre zij nu tot de beoogde doelgroep van 'kwetsbare jeugdigen' behoren. Gevolg is dat niet beoordeeld kan worden in hoeverre de vooraf gestelde doelen ook gehaald worden.

Aanbeveling 3: zie toe op goede registratie van doelgroepbereik

Zie er op toe dat geregistreerd wordt welke jongeren bereikt worden en welke niet. In combinatie met een duidelijk gedefinieerde doelgroep kan op die manier achteraf beoordeeld worden over in hoeverre voorafgestelde doelen uiteindelijk gerealiseerd zijn en de beoogde doelgroep bereikt is.

Beleid kent duidelijke keuzes

Om *maatwerk* te kunnen leveren, is het vervolgens ook van belang dat er in het beleid duidelijke keuzes gemaakt worden. In De Bilt is dat zo. Er wordt ingezet op vorming, waarbij binnen het taakveld openbare orde en veiligheid ook het tegengaan van overlast als belangrijk aspect van het jongerenwerk benoemd

wordt. Verder gelden met name de speerpunten samenhang, jongerenparticipatie en wijkgerichte benadering. In de organisatie van het jongerenwerk komen deze uitgangspunten en speerpunten terug. De activiteiten zoals die in de uitvoeringsovereenkomsten met zowel WVT als stichting Animo benoemd worden – signalering, maar ook bijvoorbeeld vorming en educatie - sluiten aan op het gemeentelijk beleid. De speerpunten samenhang en wijkgerichte benadering komen met name terug als het gaat om *Integrale aanpak* (deelconclusie 2). De wijkgerichte aanpak, en de betrokkenheid van de wijkcontactambtenaar bij het jongerenwerk (met name via het Actieteam Jongeren), speelt echter ook voor het leveren van maatwerk een belangrijke rol. Door de betrokkenheid van wijkcontactambtenaren, die weten wat er speelt in de wijken en kernen, kan ook de beleving van bewoners worden meegenomen bij het bepalen van de juiste aanpak. De uitvoering van het jongerenwerk laat overigens zien dat daar waar in het beleid de nadruk wordt gelegd op vorming, de nadruk in de praktijk ligt op het tegengaan van overlast.

Behoefte jongeren nog onvoldoende meegenomen

Om *maatwerk* te kunnen leveren is het tenslotte van belang dat het jongerenwerk aansluit op de behoeften van jongeren zelf. Tot op heden worden de behoeften van jongeren te weinig in beeld gebracht, al blijkt uit de nota Jong De Bilt dat de gemeente wel voornemens is een jeugdmonitor te ontwikkelen. Uit het casebezoek werd duidelijk dat het jongerenwerk niet altijd aansluit op de behoeften van jongeren: veel jongeren in Maartensdijk lijken Sojos, het jongerencentrum in Maartensdijk, niet te kunnen vinden en sommige jongeren zijn kritisch op het activiteiten aanbod in Sojos.

Naast het in beeld hebben van de behoeften van jongeren, speelt ook het actief laten participeren van jongeren een belangrijke rol, omdat dit als speerpunt is opgenomen in het beleid. Ook in de uitvoeringsovereenkomst met stichting Animo wordt jongerenparticipatie expliciet als aandachtspunt benoemd. Jongerenwerkers geven aan individuele jongeren te willen faciliteren op het moment dat zij iets willen organiseren en ook op iets grotere schaal worden er pogingen ondernomen: in het voorjaar is er in samenwerking met het Stuttheater een toneelstuk opgevoerd en voor het najaar staat er een jongerenmanifestatie gepland. In de uitvoering blijkt echter ook dat het moeilijk is om jongerenparticipatie echt van de grond te krijgen. Recent is er vanuit de gemeente, in samenwerking met stichting Animo, ook een jongerenraad ingesteld. Die jongerenraad staat nog in de kinderschoenen, maar in de toekomst zou de jongerenraad een belangrijke bron van informatie kunnen zijn om te weten wat er speelt en waar jongeren behoefte aan hebben en om jongeren actiever te betrekken bij de beleidsvorming.

Aanbeveling 4: draag zorg voor een betere aansluiting op behoeften van jongeren

Draag zorg voor een betere aansluiting op de behoeften van jongeren. In de eerste plaats betekent dit een betere inventarisatie van de behoeften van jongeren. Geef het college daarom opdracht op korte termijn de voorgenomen jeugdmonitor te ontwikkelen en die behoeften in kaart te brengen. Zie er

vervolgens op toe die gegevens te gebruiken voor het bepalen van de activiteiten van het jongerenwerk.

In de tweede plaats betekent een betere aansluiting ook dat jongeren gestimuleerd moeten worden om zelf te participeren. Zie er daarom op toe dat de jongerenraad van de grond komt en dat de jongerenwerkers jongeren faciliteren in het organiseren van activiteiten.

2.3.b. Deelconclusie 2: Jongerenwerk wordt integraal opgepakt

Deelconclusie 2:

Jongerenwerk wordt integraal opgepakt

Als het gaat om *voorwaarden* voor een integrale aanpak, concludeert de rekenkamercommissie dat de gemeente De Bilt relatief veel voorwaarden gecreëerd heeft. Op beleidsniveau gebeurt dit doordat in de nota Jong De Bilt een koppeling wordt gelegd met andere beleidsterreinen en beleidsnota's. Op organisatie- en uitvoeringsniveau zijn het met name de twee netwerkoverleggen, Actieteam Jongeren en het Netwerk 12+, die zorgen dat er sprake is van een integrale aanpak.

Hieronder licht de rekenkamercommissie deze conclusie nader toe.

Nota Jong De Bilt legt koppeling met aanpalende beleidsterreinen

De recent vastgestelde nota Jong De Bilt is een integrale nota waarin de verschillende beleidsterreinen die betrokken zijn bij het jeugdbeleid met elkaar in samenhang worden gebracht. Op beleidsniveau wordt de koppeling met aanpalende beleidsvelden dus gelegd. Verder worden ook in de uitvoeringsovereenkomsten met stichting Animo en WVT de relevante beleidsnota's en aanpalende beleidsterreinen (zoals bijvoorbeeld de nota Jong De Bilt, de Wmo of het wijk- en dorpsgericht werken) expliciet benoemd. Over de integraliteit van het beleid en de samenhang met aanpalende beleidsterreinen, oordeelt de rekenkamercommissie dus positief. Klein kritiekpunt is dat er in de totstandkoming van het beleid weinig (interactieve) afstemming met betrokken partnerorganisaties en specialisten uit het veld heeft plaatsgevonden. Het gevaar daarvan is dat onvoldoende gebruik wordt gemaakt van de expertise die in het veld aanwezig is.

Twee netwerkoverleggen voorzien in integrale aanpak.

Op organisatieniveau zijn intern verschillende afdelingen betrokken bij het jongerenwerk. Binnen de afdeling Samenlevingszaken vindt regulier werkoverleg plaats. In de afstemming met externe partijen spelen de twee netwerkoverleggen een belangrijke rol: het Actieteam Jongeren en het Netwerk 12+. In deze twee netwerkoverleggen komen de verschillende betrokken instellingen en instanties op reguliere basis bij elkaar. De focus van de overleggen is anders. Actieteam Jongeren richt zich op groepen jongeren, waarbij de focus ligt op het tegengaan van overlast. Het doel van het overleg is om de groepen jongeren in De Bilt in beeld te krijgen en houden. De afspraken hierover zijn vastgelegd in een convenant Actieteam Jongeren. Het Netwerk 12+ (en het Netwerk 12-, dat zich op

een jongere leeftijdscategorie richt) richt zich op casuïstiek, wat wil zeggen dat er individuele jongeren besproken worden. Het Netwerk 12+ is een zogenaamd zorgnetwerk, wat wil zeggen dat er besproken wordt welke verschillende (zorg)trajecten er rondom individuele jongeren worden ingezet. Het doel hiervan is dat verschillende instellingen die met een jongere of het gezin bezig zijn, dit van elkaar weten en de hulpverlening beter op elkaar af kunnen stemmen. Ook deze afspraken zijn vastgelegd in een convenant, het convenant Netwerk 12+. Daarnaast heeft de gemeente de integrale aanpak bevorderd door het grote aantal uitvoeringsorganisaties waarmee werd samengewerkt te beperken door middel van de recent ingezette fusie.

Uitvoering kan beter door strakkere regie op Actieteam Jongeren

Op uitvoeringsniveau oordeelt de rekenkamercommissie positief over de wijze waarop er afstemming met verschillende externe partijen (onder andere het jongerenwerk, de wijkagent en de wijkcontactambtenaar) plaatsvindt. Zowel het Actieteam Jongeren als het Netwerk 12+ worden door de wijkagenten, de jongerenwerkers en de wijkcontactambtenaar als effectief ervaren omdat het overleg hen in staat stelt gezamenlijk problemen aan te pakken. Ook zorgt het overleg er voor dat verschillende partijen van elkaar weten wat ze aan het doen zijn en kan worden voorkomen dat er langs elkaar heen gewerkt wordt. In dit kader werd met name de wijze waarop de coördinator van Jeugd en Ouders Centraal het Netwerk 12+ voorziet geprezen.

Een kritiekpunt van de verschillende betrokken partijen is de gemeentelijke vertegenwoordiging binnen het Actieteam Jongeren. De gemeente is in dat overleg door verschillende medewerkers vertegenwoordigd: een beleidsmedewerker Samenleving, een wijkcontactambtenaar, maar ook een medewerker en de coördinator Openbare orde en veiligheid. Kritiek op de gemeentelijke vertegenwoordiging is niet zozeer het aantal medewerkers, vanuit hun functie is hun aanwezigheid begrijpelijk, maar het feit dat door de grote vertegenwoordiging vaak niet duidelijk is wie nu precies de regie over dit overleg voert. Het gevolg hiervan is dat het overleg minder strak en effectief loopt dan het Netwerk 12+.

Aanbeveling 5: verbeter regievoering op Actieteam Jongeren

Geef het college opdracht de regievoering op het Actieteam Jongeren strakker te regelen, bijvoorbeeld door in het convenant expliciet te beleggen wie de regie voert. Aangezien de focus van dit overleg ligt op het in beeld krijgen van groepen jongeren en het tegengaan van overlast, zou de regie op dit overleg bij de coördinator Openbare orde en veiligheid belegd kunnen worden.

Zorg er tevens voor dat in het convenant duidelijker wordt opgenomen wie op grond van welke taak, welke input in het afstemmingsoverleg moet leveren.

2.3.c. Deelconclusie 3: Jongerenwerk is relatief slagvaardig

Deelconclusie 3:

Jongerenwerk is relatief slagvaardig

Als het gaat om voorwaarden voor een *slagvaardig optreden* binnen het jongerenwerk, dan concludeert de rekenkamercommissie dat deze voorwaarde op beleidsniveau vooralsnog slechts beperkt aanwezig is, omdat er geen sprake is van een periodieke evaluatie van het beleid. Op organisatie- en uitvoeringsniveau kan het jongerenwerk slagvaardig te werk gaan. Dit omdat de uitvoeringsovereenkomst ruimte biedt om adhoc op een situatie in te spelen en omdat het afstemmingsoverleg, met name het Actieteam Jongeren, voorziet in adequate informatie over wat er leeft.

Hieronder licht de rekenkamercommissie deze conclusie nader toe.

Op beleidsniveau ontbreekt periodieke evaluatie

De beleidsnota Jong De Bilt is pas recentelijk vastgesteld, waardoor sprake is van een actueel beleid. Om er voor te zorgen dat het beleid blijft aansluiten op de situatie zoals die zich in de praktijk voordoet, is het van belang het beleid periodiek te evalueren. Op dit moment is daarvan echter nog geen sprake en in de nota is ook niet opgenomen dat deze periodiek geëvalueerd gaat worden. Wel is in de nota opgenomen dat er een jeugdmonitor ontwikkeld gaat worden. Voor de evaluatie van het beleid speelt die jeugdmonitor een belangrijke rol: de jeugdmonitor biedt immers inzicht in de stand van zaken onder de jeugd. Hiermee genereert een jeugdmonitor relevante informatie, zowel over de lokale situatie (bijvoorbeeld als het gaat om de vraag waar de 'kwetsbare jeugdigen' zich bevinden) als over de behoeften van jongeren. Deze informatie kan vervolgens gebruikt worden zowel om het beleid te evalueren, als om de invulling van het jongerenwerk (welke activiteiten en waar) verder te ontwikkelen.

Aanbeveling 6: stel een evaluatiemoment vast voor de nota Jong De Bilt

Stel als raad een moment vast waarop de nota Jong De Bilt geëvalueerd gaat worden. Zie er daarbij op toe dat de uitkomsten van de jeugdmonitor in die evaluatie worden meegenomen.

Uitvoeringsovereenkomsten bieden voldoende ruimte om snel te handelen

Als het gaat om de organisatie van het jongerenwerk bieden de jaarlijks op te stellen uitvoeringsovereenkomsten ruimte om prestatieafspraken jaarlijks bij te stellen. Verder constateert de rekenkamercommissie dat de kwaliteit van de uitvoeringsovereenkomst met stichting Animo – mede door het onderliggende werkplan dat deel uit maakt van de overeenkomst – beter is dan de uitvoeringsovereenkomst met WVT. Dit met name omdat de uitvoeringsovereenkomst met stichting Animo uitgebreider is en meer ingaat op het jongerenwerk. Verder bevat de overeenkomst prestatieafspraken, die over het algemeen meetbaar zijn gemaakt (bijvoorbeeld “het activeren van minimaal 40 jongeren”). De prestatieafspraken worden per jaar gemaakt, ze zijn dus van

toepassing op een heel jaar. Hierdoor heeft stichting Animo veel ruimte om naar eigen inzicht middelen in te zetten of te schuiven tussen bijvoorbeeld ambulante en locatiegebonden jongerenwerk. Die vrijheid zorgt er voor dat stichting Animo niet vastzit aan een bepaalde prestatieafspraken, ook als de situatie daar niet meer om vraagt. Op die manier draagt de prestatieafspraken bij aan de slagvaardigheid van het jongerenwerk.

In de praktijk draagt met name Actieteam Jongeren bij aan slagvaardigheid

Kijkt de rekenkamercommissie naar de uitvoering van het jongerenwerk, dan oordeelt de rekenkamercommissie positief over de voorwaarden die er zijn om slagvaardig te werk te gaan. Stichting Animo maakt gebruik van de vrijheid die hen geboden wordt om zelf te oordelen hoe op een bepaalde situatie gehandeld moet worden en de uitvoeringsovereenkomst niet als opgelegde verplichting te beschouwen. De slagvaardigheid wordt vooral vergroot door de afstemming in met name het Actieteam Jongeren. Doordat wijkagenten en de wijkcontactambtenaren in dat overleg inbrengen wat er in de verschillende kernen en onder bewoners en jongeren speelt, wordt stichting Animo in staat gesteld daarop in te spelen. Door de betrokkenheid van de wijkcontactambtenaar zijn de lijntjes met de gemeente bovendien kort. Hierdoor kunnen zaken relatief makkelijk geregeld worden. Dat geldt bijvoorbeeld voor het verplaatsen van een bankje of het regelen van een alcoholverbod op een bepaalde plaats. Ook het realiseren van een JOP in Groenekan werd als voorbeeld van slagvaardigheid genoemd, omdat daar door het samen optrekken van bewoners, jongeren, jongerenwerk en gemeente, in relatief korte tijd een JOP gerealiseerd kon worden. Geïnterviewde jongeren oordelen echter minder positief over de slagvaardigheid. Zij geven aan dat veel jongeren in Maartensdijk het jongeren centrum Sojos niet weten te vinden. Ook geven zij aan dat de JOP die de gemeente toezegde toen een paar jaar geleden de oude JOP in Maartensdijk gesloten werd, nog altijd niet gerealiseerd is.

Aanbeveling 7: vergroot de bekendheid van de jongerencentra

Vergroot de bekendheid van de jongerencentra onder de jongeren in De Bilt. Zorg er daarom voor dat stichting Animo blijft inzetten op ambulante jongerenwerk, om op die manier de jongeren naar het jongeren centrum toe te leiden.

Aanbeveling 8: zoek uit waarom de JOP in Maartensdijk nog niet gerealiseerd is

Geef het college opdracht uit te zoeken hoe het kan dat de JOP in Maartensdijk wel is toegezegd, maar niet gerealiseerd is. Afhankelijk van de uitkomst daarvan kan de JOP alsnog gerealiseerd worden, of kan aan de jongeren worden uitgelegd waarom deze niet gerealiseerd kan worden.

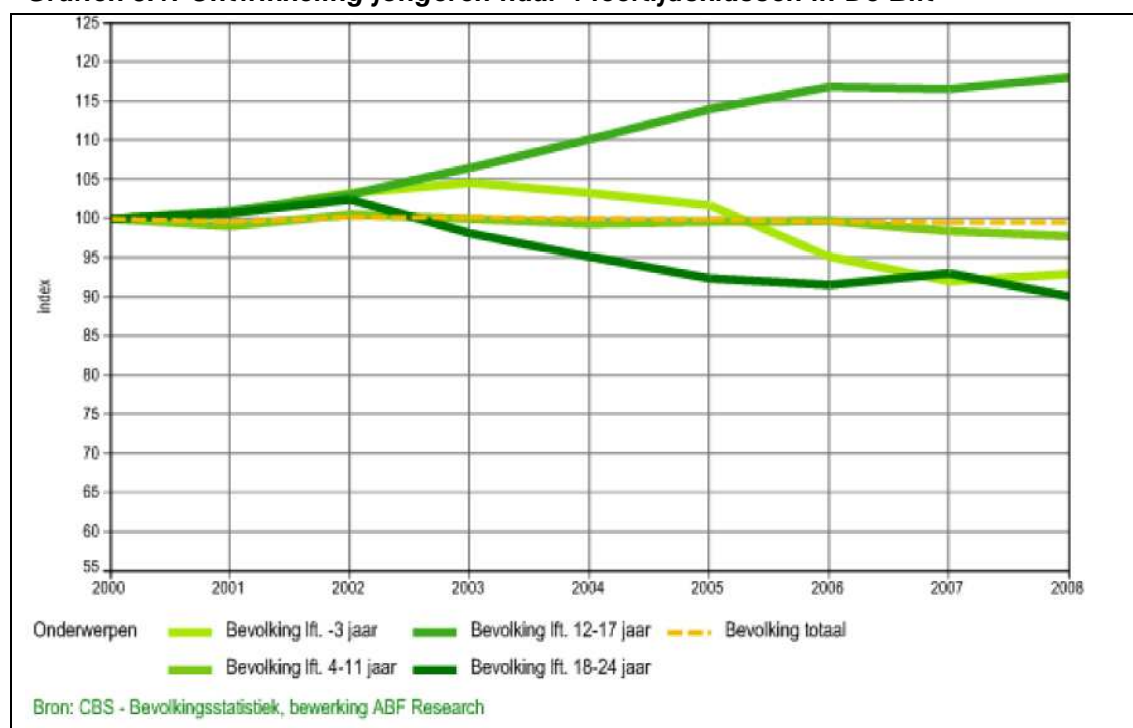
3 JEUGD- EN JONGERENPROFIEL GEMEENTE DE BILT

In dit hoofdstuk geven de onderzoekers een beknopt beeld van de jongeren in de gemeente De Bilt. Zij doen dit op basis van het jeugd- en jongerenprofiel van de gemeente, dat als bijlage bij deze nota is gevoegd. Met dit hoofdstuk geven de onderzoekers antwoord op deelvraag 1: “welke zaken spelen er in het jongerenbeleid en bij de jongeren van de gemeente (het jeugd- en jongerenprofiel)?”.

In dit onderzoek wordt gebruik gemaakt van een zogenaamd jongerenprofiel. Op basis van verschillende landelijke gegevens wordt de gemeente De Bilt in dit profiel op een aantal aspecten vergeleken met andere gemeenten. Uit dit profiel komen de volgende aspecten naar voren.

In 2008 heeft de gemeente De Bilt 41.998 inwoners, waarvan 3.382 jongeren jongeren zijn tussen de 12 en de 17 jaar. De gemeente telt 2.470 inwoners tussen 18 en 24 jaar (in 2008). Het inwoneraantal is in de afgelopen jaren zo goed als gelijk gebleven. Hetzelfde geldt voor het aantal jongeren, zowel het aantal jongeren tussen 12 en 17 als het aantal jongeren tussen 18 en 24. Tussen 2000 en 2005 is het aantal jongeren tussen 12 en 17 echter wel toegenomen. Het aantal jongeren tussen 18 en 24 nam in die periode juist af (zie ook grafiek 3.1)

Grafiek 3.1: Ontwikkeling jongeren naar 4 leeftijdsklassen in De Bilt

Iets hoger percentage jeugdige verdachten, gemiddeld aantal harde kern jongeren

Uit het jongerenprofiel komt naar voren dat De Bilt in 2006 procentueel iets meer jeugdige verdachten³ kent dan andere gemeenten van vergelijkbare omvang. Bij jeugdige verdachten gaat het om registraties van de politie, gericht op jeugdigen die verdacht worden van strafbare feiten. Het gaat daarbij dus niet om overtredingen. Het percentage jeugdige verdachten in de leeftijd 12 t/m 17 jaar was in De Bilt in 2006 iets hoger dan in gemeenten van vergelijkbare omvang: 16,6% in De Bilt tegenover 15,4% in gemeenten van vergelijkbare omvang. Ook in vergelijking met de provincie Utrecht (16,2%) en Nederland (15,4%) ligt het percentage jeugdige verdachten in De Bilt iets hoger.

Het jongerenprofiel laat verder zien dat het aantal harde-kern-jongeren⁴ in De Bilt in 2006 vergelijkbaar was met dat in gemeenten van vergelijkbare omvang: De Bilt kent 17 harde-kern-jongeren per 10.000 inwoners *versus* 16 harde-kern-jongeren per 10.000 inwoners in gemeenten van vergelijkbare omvang. In de provincie Utrecht (29 per 10.000 inwoners) en Nederland (25 per 10.000 inwoners) liggen die aantallen hoger.

In interviews met de gemeente werd dit beeld bevestigd. Er werd aangegeven dat vanuit de gemeente (met name vanuit Orde&Veiligheid) veel samengewerkt wordt met de politie Binnensticht. In die interviews werd ook aangegeven dat uit de veiligheidsmonitor van de politie naar voren kwam dat De Bilt te maken heeft met hangjongeren. Geïnterviewden gaven aan dat als gevolg daarvan hangjongeren één van de speerpunten van de politie Binnensticht zijn geworden. En omdat hangjongeren een speerpunt vormen, is, aldus geïnterviewden, de inzet van de politie op hangjongeren relatief groot, en is ook de registratie op het punt van hangjongeren en jeugdige verdachten goed.

Weinig onderwijsachterstanden

Uit het jongerenprofiel wordt ook duidelijk dat De Bilt in vergelijking met zowel gemeenten van vergelijkbare omvang, als met Nederland, een relatief laag

---

³ De definitie die in het jongerenprofiel voor percentage jeugdige verdachten gehanteerd is, luidt als volgt: *“Percentage jeugdige verdachten van 12 t/m 17 jaar: Betreft het aantal jeugdige verdachten van 12 t/m 17 jaar in procenten van de totale verdachtenpopulatie. De gegevens zijn afkomstig uit het Herkenningsdienstsysteem (HKS) van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD).”*

⁴ Het aantal harde-kernjongeren per 10.000 inwoners betreft het aantal harde-kernjongeren (van 12 t/m 24 jaar) in verhouding tot het aantal inwoners van 12 t/m 24 jaar. Daarbij is de volgende definitie van harde-kern-jongeren gehanteerd: *“Een persoon in de leeftijd van 12 tot en met 24 jaar die in het peiljaar twee zware misdrijven heeft gepleegd en bovendien in de jaren daarvoor drie antecedenten heeft opgelopen of die in het peiljaar ten minste drie zware misdrijven heeft gepleegd. Ook personen in de leeftijd van 12 tot en met 24 jaar die in het peiljaar minimaal twee zware misdrijven pleegden en in de jaren daarvoor minstens tien antecedenten hebben, behoren tot de harde kern (persisterende harde kern).”* De gegevens zijn afkomstig uit het Herkenningsdienstsysteem (HKS) van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD).

percentage achterstanden⁵ in het basisonderwijs heeft: in De Bilt lag het aantal achterstandsleerlingen in het basisonderwijs in 2006 op 9%, terwijl dit percentage in gemeenten van vergelijkbare omvang op 19% en in heel Nederland op 25% lag.

Vergelijkbaar schoolverzuim, lager percentage schoolverlaters

Het profiel laat ook zien dat het percentage schoolverzuim⁶ in De Bilt nagenoeg vergelijkbaar is met dat in andere gemeenten van gelijke omvang en iets lager dan in de provincie Utrecht of in Nederland: in De Bilt lag het percentage relatief verzuim⁷ op 1,5%, in gemeenten van vergelijkbare omvang op 1,4% en in de provincie Utrecht en in Nederland op 1,6 en 1,8%. Het percentage voortijdig schoolverlaters⁸ is in De Bilt lager dan in gemeenten van gelijke grootte: in De Bilt was dat percentage in 2006 3,4%, in gemeenten van vergelijkbare omvang 3,7%.

De Bilt is een relatief rustige gemeente

Uit het jongerenprofiel komt het beeld naar voren dat de gemeente De Bilt een relatief rustige gemeente is. Het beeld zoals dat uit het jongerenprofiel naar voren kwam, is door de onderzoekers in interviews met zowel de gemeente als met andere betrokken partijen voorgelegd. Alle partijen gaven aan dit beeld te herkennen.

---

⁵ Het percentage achterstandsleerlingen is het percentage leerlingen in het basisonderwijs (4 t/m 12 jaar) waarbij sprake is van een gewichtsscore hoger dan 0. Bron: Kinderen in Tel (Verwey-Jonker Instituut).

⁶ Voor het percentage relatief verzuim is gekeken naar het percentage leerlingen van 5 t/m 17 jaar dat relatief verzuimt (een periode van drie aangesloten dagen, of in een periode van een maand minimaal twaalf uren verzuim), als percentage van het totale aantal leerplichtige leerlingen. Bron: Kinderen in Tel (Verwey-Jonker Instituut).

⁷ Relatief verzuim betreft verzuim van een periode van drie aangesloten dagen, of in een periode van een maand minimaal twaalf uren verzuim. Bron: Kinderen in Tel (Verwey-Jonker Instituut).

⁸ Het aantal voortijdige schoolverlaters als % van het totale aantal leerlingen. Bron: Kinderen in Tel (Verwey-Jonker Instituut).

4 BELEIDSKADER JONGERENWERK IN DE BILT

In dit hoofdstuk beschrijven de onderzoekers het jeugdbeleid van de gemeente De Bilt. Het hoofdstuk is tot stand gekomen op basis van documentstudie en interviews met de gemeentelijke organisatie.

Allereerst gaan de onderzoekers in op algemene beleidsuitgangspunten ten aanzien van jeugdbeleid (paragraaf 4.1 en 4.2). Vervolgens bakenen zij het beleid verder af naar de beleidsdoelen voor jongerenwerk, het onderwerp van dit onderzoek (paragraaf 4.3). In paragraaf 4.4 geven de onderzoekers vervolgens hun bevindingen weer (getoetst aan de normen).

Hiermee is dit hoofdstuk het antwoord op deelvraag 2: “Wat is de kwaliteit van de beleidsformulering? (Wat wil de gemeente bereiken?)”.

4.1 Aandacht voor jeugdbeleid in programmabegroting 2009

Het jeugdbeleid van de gemeente valt onder het programma Jeugd. In de programmabegroting 2009 is als gewenst maatschappelijk effect geformuleerd:

“Een goede uitgangspositie voor de jeugd van 0-23 jaar en een positief uitzicht op de toekomst door risico’s van uitval van jeugdigen zoveel mogelijk te beperken en hun ontwikkelingsmogelijkheden en maatschappelijke positie te verbeteren, waarbij de rol en de verantwoordelijkheid van de ouders/opvoeders de basis vormt.”⁹

Binnen het programma Jeugd zijn zes operationele doelstellingen geformuleerd:

- Verbeteren van de samenhang in het jeugdbeleid en een wijkgerichte aanpak en een actieve participatie van de jeugd bij het jeugdbeleid op alle niveaus;
- Bundeling van voorzieningen en toename professionalisering op het gebied van vroegsignalering en een duurzame samenwerking tussen buurt, onderwijs en sport bij de organisatie van activiteiten;
- Met betrekking tot de jeugdzorg het verder uitbouwen van de zorgstructuur voor 0-19 jarigen tot Centrum voor Jeugd en Gezin;
- Stimuleren van kinderen en jongeren tot een gezonde leefstijl;
- Aanbieden van voldoende mogelijkheden voor een zinvolle vrijetijdsbesteding;
- Op gebied van huisvesting zijn er voldoende adequate accommodaties voor het organiseren van activiteiten voor kinderen en jongeren in de vrije tijd.¹⁰

De doelstellingen in de programmabegroting zijn verder niet gekwantificeerd.

⁹ Programmabegroting 2009, meerjarenraming 2010-2012, p. 31

¹⁰ Programmabegroting 2009, meerjarenraming 2010-2012, p. 31

Daarnaast is er specifiek aandacht voor jongeren in de programma's Onderwijs en Sport en sportaccommodaties. In het programma Onderwijs is er aandacht voor voortijdig schoolverlaten en wil de gemeente bereiken dat alle jongeren minimaal een startkwalificatie halen; in het programma Sport en Sportaccommodaties is er aandacht voor sportstimulering middels specifieke projecten gericht op de jeugd met het doel om daarmee sociale achterstanden bij de jeugd te voorkomen.

4.2 Aandacht voor jeugd in andere beleidsnota's

Naast de programmabegroting zijn er ook andere nota's die aandacht schenken aan het jeugdbeleid:

- Beleidskader Maatschappelijke Ondersteuning en lokaal Gezondheidsbeleid;
- Nota Gemeentelijk Minimabeleid De Bilt;
- Cultuurnota.

Het beleidskader Maatschappelijke Ondersteuning richt zich niet alleen op zorg en welzijn maar legt ook relaties met aanpalende terreinen, onder andere met het jeugdbeleid. De gemeente De Bilt heeft het lokale gezondheidsbeleid geïntegreerd in het beleid maatschappelijke ondersteuning.¹¹ Het gezondheidsbeleid, met name het bevorderen van een gezonde leefstijl heeft onder andere jongeren als specifieke doelgroep. Als speerpunten van beleid wil de gemeente zich hierbij extra inzetten op het terugdringen van alcoholgebruik onder jeugdigen en het stimuleren van sport, bewegen en gezonde voeding voor jongeren.¹² Ook in het Minimabeleid wordt een link gelegd met het jeugdbeleid. De gemeente schenkt in het kader van preventief lokaal jeugdbeleid in het Minimabeleid speciale aandacht aan kwetsbare jeugdigen waar het niet zo goed mee gaat en waarbij de financiële gezinssituatie mede de oorzaak is van maatschappelijk isolement.¹³ Tenslotte is in de Cultuurnota aandacht voor onderwijs en cultuureducatie aan jongeren.¹⁴

4.3 Nota Jong De Bilt als integraal beleidskader

Op 18 december 2008 stelt de raad van de gemeente De Bilt de 'Nota Jong De Bilt; Speerpunten in het jeugdbeleid 2008 – 2010' vast. Deze nota beoogt het jeugdbeleid in samenhang (in één integraal beleidskader) vorm te geven.

Het bieden van een goede uitgangspositie als doel

De doelstelling die de gemeente De Bilt met het jeugdbeleid nastreeft is het leveren van een bijdrage aan een goede uitgangspositie voor de jeugd en een positief uitzicht op de toekomst. Daar het jeugdbeleid algemeen beleid is richt het

¹¹ De Biltse kleur, kansen voor de wijken en dorpen (concept beleidskader), p. 6

¹² De Biltse kleur, kansen voor de wijken en dorpen (concept beleidskader), p.32

¹³ Gemeentelijke mininimabeleid De Bilt 2009 (concept), p.9

¹⁴ Een ouverture voor cultuur, cultuurnota gemeente De Bilt 2009 – 2012

zich op alle jeugdigen in de leeftijd van 0-23 jaar, waarbij er specifieke aandacht is voor kwetsbare jeugdigen.

Uitgangspunten in dit beleid zijn: primaire verantwoordelijkheid voor de opvoeding ligt bij de ouders/opvoeders waarbij de gemeente zorgt voor voldoende ondersteuning; een vraaggerichte benadering, waarbij ouders en jeugdigen bij het jeugdbeleid worden betrokken; integrale benadering waarbij er op alle beleidsterreinen aandacht is voor de jeugd en er sprake is van samenhang tussen de verschillende beleidsterreinen.

De gemeente realiseert zich dat in het jeugdbeleid regievoering nodig is. Hiervoor wil de gemeente een nieuwe overlegstructuur tot stand brengen en een jeugdmonitor ontwikkelen.

Samenhang, jeugdparticipatie en wijkgerichte benadering als speerpunten

Voorafgaand aan het opstellen van de nota Jeugdbeleid is een inventarisatie gemaakt van het lokaal jeugdbeleid en zijn de speerpunten aangegeven. De speerpunten zijn:

1. Samenhang in het lokaal jeugdbeleid, waarbij Jeugd en Ouders Centraal en het toekomstige Centrum voor Jeugd en gezin een belangrijke spil is;
2. Jeugdparticipatie zowel op uitvoerend niveau als beleidsniveau;
3. Wijkgerichte benadering, in aansluiting op de pilotprojecten die worden uitgevoerd in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning.¹⁵

Speerpunten komen tot uitdrukking in zes taakvelden

De gemeente werkt de speerpunten uit in zes taakvelden, waarbij zij aansluit op de leefwereld van het kind. Aan elk taakveld is een aantal thema's verbonden (zie kader 4.3.1). Per taakveld zijn doelen en te leveren prestaties geformuleerd.

Kader 4.3.1. Speerpunten nota Jong De Bilt uitgewerkt in taakvelden en thema's

1. *Opvang, educatie, werk en wonen.*
Hierbij gaat het om het verbeteren van de vroegsignalering, overdracht van informatie, vergroten van het bereik van de verschillende doelgroepen en het zo nodig uitbreiden van de voorzieningen. Hierbij gaat het om de doorgaande lijn in de verschillende levensfasen.
2. *Opvoeding en bescherming*
Dit betreft het realiseren van een sluitend geheel van zorg rondom ouder en kind en goede afstemming met de zorg. Hierbij krijgt het verder versterken van de deskundigheid op het gebied van vroegsignalering aandacht, onder andere binnen het tiener/jongerenwerk.
3. *Gezondheid*
Binnen dit taakveld richt de gemeente zich op het bestrijden van overgewicht, roken en alcoholmisbruik en het zoveel mogelijk voorkomen van psychosociale problematiek onder jeugdigen. Het gaat hierbij om een gezonde leefstijl en een

¹⁵ Nota Jong De Bilt, p. 7

veilige school.

4. *Openbare orde en veiligheid*

Dit taakveld richt zich op het zoveel mogelijk voorkomen van huiselijk geweld, het verminderen van alcohol- en drugsgebruik onder jongeren en het aanpakken van overlastsituaties.

5. *Vrije tijd*

De gemeente wil deelname van kinderen en jongeren aan vrijetijdsactiviteiten stimuleren, sociale samenhang in buurten vergroten en zorgen voor voldoende en geschikte accommodaties en voorzieningen in de openbare ruimte. Speerpunten zijn de 'Brede school' en 'Buurt, onderwijs en sport'.

6. *Jeugdparticipatie*

Binnen dit taakveld wil de gemeente actieve betrokkenheid van kinderen en jongeren bij het maatschappelijk leven realiseren. De gemeente verwacht dat dit de sociale binding van kinderen en jongeren met hun omgeving versterkt en daarmee bijdraagt aan hun individuele ontplooiing als volwaardige deelnemers aan de samenleving.

Nota niet interactief of op basis van probleemanalyse tot stand gekomen

Uit de nota zelf wordt niet duidelijk of deze interactief tot stand is gekomen. In interviews werd aangegeven dat dit niet het geval is geweest. Wel is de conceptnota voorgelegd aan de adviesorganen en belangrijke uitvoeringsorganisaties. Geïnterviewden van betrokken organisaties gaven bovendien aan het als hun taak te zien de gemeente te informeren ook als het gaat om beleidsvorming. Bij de totstandkoming van deze nota is daarvan echter nauwelijks sprake van geweest.

Ook is de nota niet tot stand gekomen op basis van een uitgebreide probleemanalyse. In de inleiding van ieder taakveld wordt wel een korte probleemschets gegeven. In interviews werd echter bevestigd dat er geen probleemanalyse heeft plaatsgevonden alvorens deze nota is opgesteld. Om in de toekomst over informatie te beschikken die inzicht biedt in de realisatie van beleidsdoelstellingen is in de nota opgenomen dat de gemeente een jeugdmonitor wil ontwikkelen.¹⁶ Dit moet nog gebeuren, de gemeente heeft zichzelf tot doel gesteld deze in 2010 ontwikkeld te hebben.

In de ambtelijke reactie op dit rapport werd aangegeven dat voor het opstellen van de nota per taakveld wel gebruik is gemaakt van beschikbare informatie als aanpalende beleidsnota's of relevante onderzoeksrapporten. Als voorbeelden werden daarbij onder andere de scholierenmonitor van de GGD JGZ (gebaseerd op een enquête onder scholieren), een quickscan van Utrechtse Jeugd Centraal, (waarin informatie is opgenomen over zorg voor de jeugd en onderlinge afstemming) en een monitor onderwijsachterstanden genoemd. Ook werd aangegeven dat de op te zetten jeugdmonitor gebruikt gaat worden om deze informatie te bundelen, verder aan te vullen en meer structureel te volgen.

¹⁶ Nota Jong De Bilt, pag. 8-9.

Voor de toekomst zal de jeugdmonitor dan ook mogelijkheden bieden om het beleid te evalueren. Verder heeft er een evaluatie van de JOP's (Jongerenontmoetingsplaatsen) plaatsgevonden. Die evaluatie is als bijlage bij de nota gevoegd. Ook is de evaluatie gebruikt bij de totstandkoming van de taakvelden Openbare orde en veiligheid en Vrije tijd.

4.4 Afbakening jeugdbeleid en jongerenwerk

4.4.a. Uitgangspunten jeugdbeleid tevens uitgangspunten jongerenwerk

De doelstelling van het jeugdbeleid is gericht op vorming van jongeren, namelijk het leveren van een bijdrage aan een goede uitgangspositie voor de jeugd en een positief uitzicht op de toekomst. Die doelstelling is ook van toepassing op het jongerenwerk. Door zich te richten op álle jongeren en uit te gaan van een vraaggerichte en integrale benadering richt het beleid zich ook op het in beeld houden van jongeren. Ook dat geldt voor het jeugdbeleid in het algemeen, maar is ook specifiek voor het jongerenwerk van toepassing.

Hetzelfde geldt voor de speerpunten die de basis van het jeugdbeleid vormen: samenhang in het lokaal jeugdbeleid, jeugdparticipatie en wijkgerichte benadering. Ook die zijn ook van toepassing op het jongerenwerk. Deze speerpunten richten zich eveneens op de vorming en het in beeld houden van jongeren.

4.4.b. Jongerenwerk vervult rol in vier van de zes taakvelden

Zoals ook uit de voorgaande paragraaf is gebleken, zijn de speerpunten in de nota Jong De Bilt vervolgens uitgewerkt in zes taakvelden. Van die zes taakvelden zijn voor het jongerenwerk vier taakvelden van belang:

- Gezondheid;
- Openbare orde en veiligheid;
- Vrije tijd;
- Jeugdparticipatie.

Ieder taakveld omvat een aantal aspecten en per aspect heeft de gemeente een taakstelling geformuleerd met daarin de doelen die zij in 2010 wil hebben bereikt en een (aantal) inspanningen die de gemeente daarvoor gaat leveren (zie kader 4.3.1 voor een voorbeeld). In het onderstaande is per taakveld aangegeven waar het taakveld betrekking op heeft en welke rol het jongerenwerk daarin vervult.

Gezondheid

Dit taakveld betreft het terugdringen van het alcoholgebruik onder jongeren en het stimuleren tot sport, bewegen en gezonde voeding. Een tweede aspect van het taakveld gezondheid richt zich op een veilige school (waartoe met name ook de sociaal veilige school behoort en waarbinnen aandacht is voor ziekteverzuim en psychosociale problematiek). Het jongerenwerk wordt bijvoorbeeld bij het terugdringen van het alcoholgebruik of het stimuleren van sport en beweging.

Openbare orde en veiligheid

Dit taakveld betreft het aanpakken van overlastsituaties veroorzaakt door rondhangende jongeren. Er is een Actieteam Jongeren dat zich met name richt op groepen jongeren die buiten rondhangen en soms voor overlast zorgen. Daarnaast wordt het jongerenwerk betrokken bij de organisatie van ouderavonden voor ouders van jongeren die door de politie zijn gesignaleerd op overlastlocaties.

Vrije tijd

Binnen dit taakveld is het jongerenwerk betrokken bij het speerpunt Buurt, onderwijs en sport. De gemeente De Bilt wil de versnippering tussen het jeugd- en het jongerenwerk opheffen en komen tot een structurele samenwerking tussen het jongerenwerk, de scholen en de sportclubs. Jongeren die niet meer actief waren wil zij betrekken bij activiteiten in het kader van de BOS-impuls. Het jongerenwerk is één van de partners binnen de BOS-impuls.

Het jongerenwerk organiseert activiteiten in het project gezondheid en participatie allochtone jongeren en activiteiten rond weerbaarheid. Verder wordt het aantal centra voor jongerenactiviteiten uitgebreid. Er komt een brede welzijnsorganisatie waarin ook het jongerenwerk is ondergebracht. In de openbare ruimte wordt een mobiele JOP gerealiseerd onder begeleiding van het jongerenwerk.

Jeugdparticipatie

Het gaat hier om participatie van jongeren binnen het maatschappelijk veld, waaronder het jongerenwerk zelf. Participatie binnen het gemeentelijk beleid betreft een jongerenraad, die door het jongerenwerk wordt ondersteund. Uit interviews werd duidelijk dat de jongerenraad tot doel heeft jongeren te vragen waar zij behoefte aan hebben en tot stand is gekomen op initiatief van de gemeenteraad. Ook werd duidelijk dat er in het verleden verschillende manieren om jongeren te betrekken gehanteerd zijn: enquêtes, interviews, discussieavonden. De jongerenraad is echter een manier om jeugdparticipatie op een meer structurele manier vorm te geven.

Niet alle doelen in taakvelden zijn meetbaar geformuleerd

Voor alle taakvelden geldt dat niet alle doelstellingen die daarin genoemd worden meetbaar zijn geformuleerd. Het taakveld jeugdparticipatie bevat bijvoorbeeld de doelstelling “er is een goede ondersteuning voor de jongerenraad” (zie kader 4..4.1 voor een illustratie).

Kader 4.4.1. Taakstelling voor ‘een gezonde leefstijl’¹⁷

“Wat willen we bereikt hebben in 2010:

- Er ligt een alcoholbeleidsplan waarin nadrukkelijk aandacht is voor het terugdringen van het alcoholgebruik onder jongeren;
- Zowel ouders als kinderen van groep 8 zijn op de hoogte van de risico’s van alcohol en drugsgebruik;

¹⁷ Nota Jong De Bilt, speerpunten in het jeugdbeleid, pag. 22-23.

- Met behulp van een integrale aanpak worden ouders en kinderen in groep 8 en jongeren op het VO in de gemeente De Bilt bewust gemaakt van het belang van voldoende bewegen en een gezonde voeding.

Wat gaan we daar voor doen:

Terugdringen alcoholgebruik:

- Er wordt een alcoholbeleidsplan opgesteld, waarbij zowel aandacht is voor handhaving als voor preventie. Bij het opstellen van dit beleidsplan wordt gekeken naar de rol die verschillende betrokkenen kunnen hebben bij het terugdringen van het alcoholgebruik onder jongeren. Daarbij kan gedacht worden aan de scholen, ggd, het jongerenwerk, de politie, de gemeente, ondernemers (horeca en winkeliers), en natuurlijk de ouders en de jongeren zelf;

Stimuleren sport, bewegen en gezonde voeding;

- Vanuit Sport Mee! wordt het programma Familie Lekkerbek uitgevoerd op twee basisscholen en twee scholen voor voortgezet onderwijs;
- Jongeren worden gestimuleerd te sporten via de BOS Impuls.”

4.4.c. Jongerenwerk richt zich op vorming en tegengaan overlast

De uitgangspunten en doelstelling van de nota Jong De Bilt lieten al zien dat de focus van het jongerenwerk ligt op vorming. Ook de rol die binnen de verschillende taakvelden voor het jongerenwerk is weggelegd laat dan zien. Met name binnen de taakvelden vrije tijd en jeugdparticipatie ligt de focus sterk op vorming. Binnen de taakvelden gezondheid en met name openbare orde speelt vooral het tegengaan van overlast en de signalerende taak van het jongerenwerk een belangrijke rol.

4.5 Bevindingen beleidskader jongerenwerk

In de paragrafen 4.1 t/m 4.3 hebben de onderzoekers het beleidskader voor jeugdbeleid en jongerenwerk beschreven. In paragraaf 4.5 toetsen zij dit aan de normen en geven zij hun bevindingen weer. In tabel 4.5.1 treft u daarvan de weerslag. Daarmee is deelvraag 2 – Wat is de kwaliteit van de beleidsformulering? – beantwoord en vormt deze paragraaf de basis voor het formuleren van conclusies en aanbevelingen.

Tabel 4.5.1 - Toetsing beleidsformulering jongerenbeleid aan de normen	
Maatwerk	
1.	<p>Aan het jongerenbeleid ligt een probleemanalyse ten grondslag.</p> <p>Beperkt voldaan. De nota geeft een beschrijving van de uitgangspunten, speerpunten en taakvelden van het jeugdbeleid. Aan de nota ligt geen probleemanalyse ten grondslag die de keuze voor deze speerpunten onderbouwt. In de inleiding bij de taakvelden wordt wel een beknopte probleemschets gegeven (waarbij gebruik is gemaakt van aanpalende beleidsnota's en relevante, beschikbare onderzoeken). In interviews werd bevestigd dat het jeugdbeleid tot stand is gekomen zonder dat daar een probleemanalyse aan ten grondslag lag.</p>

2.	<p>Het jongerenbeleid wijst doelgroepen van beleid aan. Deze doelgroepen zijn duidelijk afgebakend en zoveel mogelijk gekoppeld aan activiteiten en prestatiedoelen.</p> <p>Het jongerenbeleid geeft tevens aan op welke groepen jongeren het zich <i>niet</i> richt.</p>	<p>Deels voldaan. De nota zegt zich te richten op alle jeugdigen in de leeftijd van 0-23 jaar, waarbij er specifieke aandacht is voor kwetsbare jeugdigen. Wat precies onder de doelgroep 'kwetsbare jeugdigen' wordt verstaan is niet duidelijk gedefinieerd. Ook wordt de doelgroep niet gekoppeld aan concrete activiteiten en prestatiedoelen. Enkele activiteiten en prestatiedoelen zijn wel gekoppeld aan specifieke doelgroepen. Een voorbeeld hiervan is het project gezondheid. Dit project richt zich op allochtone jongeren die nu nog niet sporten.</p>
3.	<p>Het jongerenbeleid maakt duidelijke keuzen in beleid.</p>	<p>Deels voldaan. De nota Jong De Bilt benoemt drie speerpunten en zes taakvelden. In de speerpunten is gekozen voor samenhang, jeugdparticipatie en wijkgerichte benadering. Binnen de taakvelden zijn een beperkt aantal centrale thema's geformuleerd. De taakvelden samen richten zich echter op alle jongeren en op alle levensterreinen van jongeren. Hieruit spreekt geen duidelijke keuze.</p>
4.	<p>De beleidskeuzen en de benoemde doelgroepen in het gemeentelijke jongerenbeleid sluiten aan op de probleemanalyse (en op de uitkomsten van het jongerenprofiel).</p>	<p>Deels voldaan. De probleemanalyse ontbreekt, waardoor een onderbouwing van de gemaakte keuzen ontbreekt. Wel is per taakveld een korte omschrijving gegeven van de problematiek, en sluiten de taakstelling en de activiteiten aan op de beschreven problematiek.</p>
Integrale aanpak		
5.	<p>De gemeente De Bilt beschikt over een duidelijke definitie van het jongerenbeleid. Hieruit is op te maken welke inhoudelijke beleidsterreinen onderdeel uitmaken van het gemeentelijk jongerenbeleid en hoe deze terreinen onderling samenhangen.</p>	<p>Voldaan. De gemeente streeft een integrale benadering na. In de nota is aangegeven welke taakvelden onderdeel uitmaken van het gemeentelijk beleid en daar waar relevant wordt de samenhang met andere taakvelden aangegeven.</p>
6.	<p>Ervaringen en belangen van betrokken afdelingen en externe partners zijn meegenomen in de totstandkoming van jongerenbeleid.</p>	<p>Beperkt voldaan. In de nota wordt aangegeven dat de conceptnota is voorgelegd aan de adviesorganen en de belangrijkste uitvoeringspartners. In interviews werd aangegeven dat de nota niet interactief tot stand is gekomen.</p>
Slagvaardigheid/aanpassingsvermogen		
7.	<p>Het vastgestelde jongerenbeleid voorziet in periodieke evaluatie van beleid.</p>	<p>Voldaan. In de nota is één van de taken het ontwikkelen van een jeugdmonitor die informatie levert over de mate waarin de beleidsdoelstellingen worden gerealiseerd.</p>
8.	<p>Evaluaties worden aantoonbaar benut om - waar nodig - beleid bij te sturen.</p>	<p>Deels voldaan. De nota is pas recent vastgesteld, waardoor van evaluatie nog geen sprake is geweest. In de nota wordt verder aangegeven dat de monitor een instrument is op basis waarvan het beleid kan worden bijgesteld indien daartoe aanleiding is. De monitor moet</p>

		<p><i>echter nog worden ontwikkeld.</i></p> <p>De nota bevat verder als bijlage een evaluatie van de JOP. De uitkomsten hiervan zijn betrokken bij de taakvelden Openbare orde en Veiligheid en Vrije tijd. Op het moment dat relevante informatie beschikbaar is wordt deze dus wel degelijk toegepast om beleid bij te stellen.</p>
--	--	---

5 ORGANISATIE JONGERENWERK

In dit hoofdstuk beschrijven de onderzoekers hoe het jongerenwerk in de gemeente De Bilt georganiseerd is. Het hoofdstuk is tot stand gekomen op basis van documentstudie (o.a. uitvoeringsovereenkomsten) en interviews met betrokken partijen.

Het hoofdstuk bestaat uit twee delen: een beschrijving van de organisatie van het jongerenwerk (paragraaf 5.1 t/m 5.3) en een duiding van die beschrijving in het licht van de drie sturingsvoorwaarden maatwerk, integrale aanpak en slagvaardigheid (paragraaf 5.4 t/m 5.6). In de laatste paragraaf, paragraaf 5.7, toetsen de onderzoekers de bevindingen vervolgens aan de normen.

Hiermee is dit hoofdstuk het antwoord op deelvraag 3: "Hoe is het jongerenwerk georganiseerd?"

5.1 Verschillende afdelingen betrokken bij jeugdbeleid

Als het gaat om jeugd- en jongerenbeleid zijn met name twee gemeentelijke afdelingen betrokken: Samenlevingszaken en de afdeling Beleid en strategie. Samenlevingszaken is de inhoudelijke afdeling (Samenlevingszaken richt zich op zaken als Wmo, jongeren en sport), de afdeling Beleid en strategie zorgt voor de link met andere betrokken afdelingen. Indien nodig wordt er voor bepaalde projecten projectmatig gewerkt. Dit gebeurt dan onder coördinatie van de afdeling Beleid en strategie. Op bestuurlijk niveau is het jeugd- en jongerenbeleid en jongerenwerk ondergebracht bij de portefeuillehouder Samenlevingszaken. Tot zijn portefeuille behoort jeugdzaken, maar ook welzijn, zorg en onderwijs, waardoor de portefeuillehouder, aldus geïnterviewden, goed in staat is de afstemming tussen verschillende aanpalende beleidsterreinen te bewaken. In de uitvoering van het jongerenbeleid en -werk zijn meer afdelingen betrokken. Zo is ook een belangrijke rol weggelegd voor Openbare Orde en Veiligheid. Deze betrokkenheid komt met name terug in de verschillende samenwerkingsverbanden die de gemeente heeft opgezet voor de uitvoering van het jongerenbeleid en -werk (zie ook paragraaf 5.4).

De interne samenwerking verloopt informeel, medewerkers lopen makkelijk bij elkaar binnen. Intern werkoverleg gericht op jeugd en jongeren vindt plaats binnen de Afdeling Samenleving.

5.2 Uitvoering Jongerenwerk door verschillende partijen

Voor de uitvoering van het jongerenwerk werkt de gemeente De Bilt sinds januari 2009 samen met een tweetal organisaties: V.V.S.O. WVT en stichting Animo (een stichting die is voortgekomen uit een fusie van een aantal instellingen, zie ook 5.2.b). Met de derde instelling waarmee wordt samengewerkt, Jeugd-Punt verloopt de samenwerking sinds januari 2009 voornamelijk via stichting Animo.

5.2.a. V.V.S.O. WVT

V.V.S.O. WVT staat voor Vereniging voor samenlevingsopbouw WVT en is een welzijnsorganisatie in Bilthoven. Bijzonder aan WVT is dat het een vereniging is. Ze heeft rond de 3500 leden en uit interviews werd duidelijk dat WVT bovendien beschikt over een groot aantal actieve vrijwilligers. De vereniging richt zich op samenlevingsopbouw, waartoe zij verschillende activiteiten verricht, van kinderenwerk tot opbouwwerk in wijken. Ook het jongerenwerk maakt deel uit van de activiteiten van WVT.

Uitvoeringsovereenkomst WVT niet specifiek op jongerenwerk gericht

De financiering van WVT verloopt via een budgetsubsidie. In totaal ontvangt WVT voor 2009 een budgetsubsidie van € 225.660,-. Dat is voor alle activiteiten die WVT verricht. Voor de verlening van die subsidie is een uitvoeringsovereenkomst gesloten (zie ook kader 5.2.1). Het betreft één uitvoeringsovereenkomst voor alle activiteiten die WVT verricht.

Kader 5.2.1 Uitvoeringsovereenkomst V.V.S.O. WVT¹⁸

Doelstelling

“Het vanuit en met de bevolking opzetten en bevorderen van activiteiten, die gericht zijn op een ontwikkeling tot medeverantwoordelijkheid voor het totale welzijn.”

Gemeentelijke doelstellingen en aandachtspunten

De uitvoeringsovereenkomst noemt de volgende gemeentelijke doelstellingen en aandachtspunten:

- Algemene uitgangspunten welzijnsbeleid gemeente De Bilt
- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Samenwerking instellingen sociaal-cultureel werk
- Wijk- en dorpsgericht werken
- Vrijwilligerswerk en sociale activering
- Intercultureel werk / inburgering van nieuw- en oudkomers

Activiteiten

Als het gaat om de activiteiten die WVT gaat verrichten worden de volgende genoemd:

- Signalering en initiëring
- Persoonlijke dienstverlening en voorlichting
- Belangenbehartiging en activering
- Recreatie, ontmoeting, vorming en educatie
- Vrijwilligerswerk en sociale activering
- Doelgroepen

“Binnen de bovengenoemde hoofdgroepen van activiteiten zal bijzondere aandacht gegeven worden aan jeugdigen, met name de jeugd tot 12 jaar”

- Breedtesport / BOS Impuls
- Intercultureel werk / inburgering van nieuw- en oudkomers
- Aansluiting lokaal jeugdbeleid / jeugdzorg

“In september 2006 is Jeugd en Ouders Centraal van start gegaan, evenals het opvoedspreekuur en de jeugdhulpverleningsnetwerken 12- en 12+. Daarnaast is het aantal trajecten licht ambulante hulpverlening uitgebreid bij het maatschappelijk werk. De

¹⁸ Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 2009 tussen gemeente De Bilt en V.V.S.O. WVT.

versterking van de zorgstructuur rondom jeugdigen zal de komende jaren verder worden uitgebouwd. Vroegsignalering door het jongerenwerk en buurthuiswerk evenals een nauwe samenwerking met Jeugd en Ouders Centraal en het toekomstige Centrum voor Jeugd en Gezin is daarbij van belang.”

In de uitvoeringsovereenkomst wordt een relatie gelegd met gemeentelijke doelstellingen en aandachtspunten, zoals de Wmo of het welzijnsbeleid. Opvallend is dat de nota Jeugd (of het gemeentelijk jeugdbeleid in het algemeen) niet genoemd wordt. Over de te bereiken doelen of de uit te voeren activiteiten is de uitvoeringsovereenkomst weinig specifiek.

Daarnaast bevat de uitvoeringsovereenkomst een tabel met activiteiten (werkonderdelen) die WVT in 2009 dient uit te voeren. Aan de werkonderdelen zijn prestaties gekoppeld. De prestaties zijn niet meetbaar geformuleerd (er zijn geen aantallen of frequentie aan verbonden). Slechts één prestatie richt zich specifiek op jeugd- en jongerenwerk: “Door de uitvoering van de werkzaamheden zal in overleg met de betrokken instellingen en de gemeente ook een actieve bijdrage worden geleverd aan de ontwikkeling van het gemeentelijk minderheden- en jeugd en jongerenbeleid. Die actieve bijdrage bestaat minimaal uit deelname aan netwerken en contacten met 't Hoekie, Jeugd-Punt en SJJM en uit het onderhouden van informele contacten met en ondersteuning van doelgroepen.”¹⁹

Werkplan WVT geen onderdeel uitvoeringsovereenkomst

In interviews werd verder aangegeven dat WVT naast een uitvoeringsovereenkomst ook een werkplan opstelt. Omdat het werkplan een intern document is dat geen onderdeel uitmaakt van de uitvoeringsovereenkomst is het werkplan hier niet meegenomen (dit laatste in tegenstelling tot het werkplan van stichting Animo dat integraal onderdeel uitmaakt van de uitvoeringsovereenkomst – zie ook paragraaf 5.2.b).

5.2.b. Stichting Animo

Stichting Animo is een stichting die in januari 2009 is ontstaan uit een fusie van Stichting Jeugd en Jongerenwerk Maartensdijk (SJJM) en Stichting Buurtwerk De Bilt. Beide organisaties richtten zich van oorsprong op een andere kern van De Bilt: SJJM richtte zich op Maartensdijk, Westbroek, Groenekan en Hollandse Rading, Stichting Buurtwerk De Bilt op De Bilt.

Uit interviews werd duidelijk dat vanuit de gemeente sterk op de fusie is ingezet. Uit de inventarisatie die de gemeente in 2006 gehouden heeft, werd duidelijk dat de gemeente toentertijd met vier uitvoeringsorganisaties samenwerkte. Voor een kleine gemeente als De Bilt is dat te veel, aldus één van de geïnterviewden. Het doel van de fusie was dan ook om de versnippering binnen het jongerenwerk tegen te gaan. Oorspronkelijk was het de bedoeling dat ook WVT in de fusie mee

---

¹⁹ Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 2009 tussen gemeente De Bilt en V.V.S.O. WVT.

zou gaan doen. Uit interviews werd duidelijk dat die bereidheid er ook zeker was, maar dat de verenigingsstructuur van WVT (de andere organisaties zijn stichtingen) tot gevolg had dat een fusie per 1 januari 2009 nog niet gerealiseerd kon worden.

Contractering Jeugd-Punt via stichting Animo

Naast WVT en stichting Animo is ook Jeugd-Punt betrokken bij het jongerenwerk in de gemeente De Bilt. Jeugd-Punt is een regionaal opererende organisatie, die op contractbasis producten levert. Met Jeugd-Punt wordt besproken welke ontwikkelingen er zijn onder de jeugd en hoe daar met behulp van het jongerenwerk het beste op ingespeeld kan worden. Jeugd-Punt vertaald dit vervolgens in een productenboek. Voorheen sloot de gemeente zelf een contract met Jeugd-Punt: bijvoorbeeld waar het ging om ambulante jongerenwerk, maar ook voor bijvoorbeeld alcohol- en drugsvoorlichting op scholen. Sinds de fusie verloopt voor het jongerenwerk de contractering en financiering van Jeugd-Punt via stichting Animo²⁰. In de uitvoeringsovereenkomst met stichting Animo is opgenomen welk bedrag bestemd is voor Jeugd-Punt, in het werkplan wordt bij een aantal activiteiten aangegeven hoeveel uur inzet van Jeugd-Punt daar mee gemoeid is.

Uitgebreide uitvoeringsovereenkomst met stichting Animo

De financiering met stichting Animo verloopt via een budgetsubsidie. Stichting Animo ontvangt in 2009 een subsidie van € 447.637,- voor het uitvoeren van sociaal cultureel werk en jeugd- en jongerenwerk. Hiervoor is een uitvoeringsovereenkomst opgesteld (zie kader 5.2.2).

Als het gaat om de koppeling met het gemeentelijk jeugdbeleid worden in de overeenkomst de belangrijkste drie speerpunten uit de nota Jong De Bilt genoemd: samenhang, jeugdparticipatie en wijkgerichte benadering. De doelgroep zoals die in het beleid genoemd wordt, 'kwetsbare jeugdigen', wordt ook in de uitvoeringsovereenkomst genoemd. Daarin wordt deze doelgroep zelfs nader gedefinieerd. Ook wordt nadrukkelijk een link gelegd tussen de activiteiten en een aantal prestatievelden uit de Wmo. Met de activiteiten wordt aangesloten op de uitgangspunten uit het beleid. Zo worden signalering of vorming en educatie als activiteiten benoemd die het jongerenwerk zou moeten uitvoeren. De activiteiten en prestaties in de overeenkomst zijn niet meetbaar gemaakt, ze worden slechts toegespitst op het aantal uren dat beschikbaar is. Daarin wordt onderscheid gemaakt tussen jongerenwerk, kinderwerk, samenlevingsopbouw en vrijwilligersondersteuning.

---

²⁰ Naast jongerenwerk verricht Jeugd-Punt voor de gemeente De Bilt ook twee voorlichtingscampagnes: Alcohol- en Drugsvoorlichting en de vuurwerkcampagne. Voor die voorlichtingscampagnes verloopt de contractering nog altijd rechtstreeks tussen gemeente en Jeugd-Punt.

Kader 5.2.2 Uitvoeringsovereenkomst stichting Animo²¹

Algemene omschrijving

“De stichting voert club- en buurthuiswerk uit evenals jeugd- en jongerenwerk. [...] Vanuit het sociaal cultureel jeugd- en jongerenwerk worden vooral op een vraaggerichte wijze en waar nodig aanbodgerichte wijze activiteiten georganiseerd die in principe voor alle kinderen en jongeren van 6 t/m 24 jaar toegankelijk zijn, met specifieke aandacht voor kwetsbare jeugdigen. Onder kwetsbaarheid wordt verstaan ‘maatschappelijke kwetsbaarheid’. Het gaat om jeugdigen die in een maatschappelijk ongunstige positie zitten. Deze jeugdigen (en het gezin waar ze deel van uitmaken), hebben onvoldoende hulpbronnen om bij moeilijkheden van welke aard dan ook op eigen kracht adequaat deze moeilijkheden het hoofd te bieden. Er ontstaat zo een aaneenschakeling van problemen zoals bijvoorbeeld: immigratie, taalachterstand, slechte schoolresultaten, geen diploma, geen kans op werk, financiële moeilijkheden, etc.”

Gemeentelijke doelstellingen en aandachtspunten

De uitvoeringsovereenkomst noemt de volgende gemeentelijke doelstellingen en aandachtspunten:

- Algemene uitgangspunten welzijnsbeleid gemeente De Bilt
- Wet maatschappelijke ondersteuning
- Samenwerking instellingen sociaal-cultureel werk
- Wijk- en dorpsgericht werken
- Vrijwilligerswerk en sociale activering
- Intercultureel werk / inburgering van nieuw- en oudkomers
- Jeugdbeleid gemeente De Bilt.

Activiteiten

Als het gaat om de activiteiten die stichting Animo gaat verrichten worden de volgende genoemd:

- Belangenbehartiging en activering
- Signalering
- Dienstverlening en voorlichting
- Recreatie en ontmoeting
- Vorming en educatie

Bijzondere aandachtspunten

Daarnaast zijn in de uitvoeringsovereenkomst een aantal aandachtspunten opgenomen. Daarin wordt bijvoorbeeld genoemd dat jeugdparticipatie door de gemeente De Bilt als belangrijk onderdeel van het jeugdbeleid wordt gezien. Om die extra impuls te realiseren is de inzet van het jeugd- en jongerenwerk noodzakelijk.

Afspraken over activiteiten

Vervolgens zijn er in de uitvoeringsovereenkomst een aantal afspraken over activiteiten opgenomen. Allereerst wordt daarin verwezen naar het werkplan zoals dat door Stichting Animo is opgesteld (zie kader 5.2.3). In de uitvoeringsovereenkomst zelf beperken de afspraken zich tot het aantal uren dat aan verschillende activiteiten besteedt moet worden:

1.	Jongerenwerk (12-25 jaar) (excl. Beheer W4)	4702 uur
	- Algemeen	
	- Accommodatiegebonden activiteiten Maartensdijk (Sojos)	
	- Activiteiten kleine kernen	
	- Accommodatiegebonden activiteiten De Bilt (W4)	
	- Activiteiten ambulante werk	
2.	Kinderwerk	2116 uur
	- Recreatie	

²¹ Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 2009, stichting Animo.

-	Emancipatie, activering en participatie	
3.	Samenlevingsopbouw Van stichting Animo heb ik echter nog geen ambtelijke reactie ontvangen. Volgt die nog?	2427 uur
4.	Vrijwilligersondersteuning	264 uur
5.	Bevorderen deelname aan het maatschappelijk verkeer	pm

Financiële bepalingen

In de financiële bepaling wordt uiteengezet hoe het subsidiebedrag is opgebouwd. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen een loongevoelig en een prijsgevoelig deel. Daarnaast wordt het subsidiebedrag nog uitgesplitst voor Stichting Buurtwerk De Bilt, SJJM en Jeugd-Punt.

Werkplan stichting Animo bevat concrete afspraken

Onderdeel van de uitvoeringsovereenkomst is bovendien het werkplan van stichting Animo (zie ook kader 5.2.3). Daarin wordt onder andere ingegaan op de methode van werken en worden per activiteit (bijvoorbeeld ambulante jongerenwerk) doelstellingen geformuleerd. De doelstellingen zijn voor het merendeel meetbaar geformuleerd (zie ook hiervoor kader 5.2.3, zie echter ook tabel 6.1.1, waarin de prestatieafspraken voor het locatiegebonden jongerenwerk nader worden toegelicht). Verder valt op dat de doelstellingen en activiteiten sterk op output gericht zijn en minder op outcome (effecten).

Kader 5.2.3: Werkplan stichting Animo²²

Methode

Naast de uitvoeringsovereenkomst is er door stichting Animo een werkplan opgesteld. In dit werkplan wordt allereerst ingegaan op de methode van werken, waarbij uiteengezet wordt welke uitgangspunten gehanteerd worden om de gestelde doelen te bereiken, bijvoorbeeld preventief, het bieden van veiligheid of rekening houdend met culturele diversiteit.

Wmo

Vervolgens wordt ingegaan op de aansluiting bij de Wmo (de vijf relevante prestatievelden worden toegelicht en per activiteit wordt aangegeven tot welk prestatieveld deze behoort).

Middelen

Ook de middelen die stichting Animo in 2009 wil ontwikkelen en realiseren worden beschreven:

- Jongerenwerk (12 tot 25 jaar)
- Kinderwerk (0 tot 12 jaar)
- Samenlevingsopbouw
- Vrijwilligersondersteuning
- Bevorderen van deelname aan maatschappelijk verkeer

Per middel wordt vervolgens de inzet beschreven. Ten aanzien van jongerenwerk wordt de inzet in uren beschreven, bijvoorbeeld 2.476 uur accommodatiegebonden activiteiten (Jeugd-Punt 544 uur) en 540 uur ambulante werk 6 kernen (356 uur uitvoering door Jeugd-Punt). De totale inzet op het jongerenwerk is 5.714 uur (was 5.618).

Vervolgens worden per activiteit (algemeen, accommodatiegebonden SOJOS, activiteiten kernen, accommodatiegebonden De Bilt en activiteiten ambulante werk) een aantal doelstellingen omschreven. Dat zijn doelstellingen als:

- "In samenwerking met de gemeente De Bilt en eventueel de HU / UU wensen en

²² Werkplan Stichting Animo, versie 10 december 2008.

behoefden van jongeren in de gemeente De Bilt en ervaren problematiek door instanties / bewoners omtrent jongeren in kaart brengen” (*Algemeen*);

- “Wekelijks 6 dagdelen openstelling voor activiteiten / begeleiding / vrijwilligers (*Accommodatiegebonden activiteiten De Bilt (W4)*);
- “Het activeren van minimaal 40 jongeren (doorstroom naar accommodaties / werkgroepen)” of “Inzet gemiddeld 4 uur per kern, afhankelijk van de geconstateerde overlast” (*Activiteiten ambulant werk*).

5.3 Zowel locatiegebonden als ambulant jongerenwerk

De gemeente zet in op zowel locatiegebonden jongerenwerk als ambulant jongerenwerk. Daarnaast heeft de gemeente te maken met van oudsher redelijk gescheiden jongerenwerk: het jongerenwerk in Bilthoven / De Bilt en het jongerenwerk in Maartensdijk, Westbroek, Hollandsche Rading en Groenekan. Deze scheiding stamt nog uit de tijd van voor de gemeentelijke herindeling waarbij er twee gemeenten waren: De Bilt en Maartensdijk. In interviews werd aangegeven dat Bilthoven aanvankelijk met name ambulant jongerenwerk kende, soms werd in samenwerking met buurtwerk iets op een locatie georganiseerd, terwijl zich in De Bilt het jongeren centrum W4 bevond. In de andere kernen bevond het locatiegebonden jongerenwerk zich in Maartensdijk (Sojos). Vanaf ongeveer 1994 is er vanuit de gemeente een professionaliserings slag ingezet om de werkwijze van verschillende instellingen meer te integreren, zo gaven geïnterviewden aan.

Op dit moment kent de gemeente De Bilt voor het locatiegebonden jongerenwerk drie jongerencentra:

- Sojos (Maartensdijk)
- Weltevreden 4: W4 (De Bilt);
- Rataplan (Bilthoven).

Sojos bestaat al lang en is gevestigd aan de Dorpsweg in Maartensdijk. Lange tijd diende een oud schoolgebouw aan dat adres als jongerencentrum. In 2004 is besloten op dezelfde locatie een nieuw jongerencentrum neer te zetten: het huidige Sojos. Op dit moment wordt Sojos gerund door stichting Animo voor de fusie was dat SJJM. W4 bevindt zich op Weltevreden 4 in De Bilt. Uit interviews werd duidelijk dat W4 een tijd heeft stilgelegen, maar sinds begin 2008 weer draait. Tegenwoordig wordt W4 gerund door stichting Animo voor de fusie was dat Stichting Buurtwerk De Bilt. Uit interviews werd bovendien duidelijk dat de gemeente naast Sojos en W4 ook nog beschikt over Rataplan, in Bilthoven. Rataplan is een jeugdsociëteit voor jongeren in de leeftijd van 16 – 20 jaar. Op dit moment is dit centrum qua activiteiten behoorlijk ingezakt, aldus geïnterviewden, maar het pand is gemeentelijk eigendom en samen met de jongerenwerkers wordt nu gekeken wat de ideeën en mogelijkheden van dit pand zijn, zo gaven geïnterviewden aan.

Daarnaast is er ambulant jongerenwerk. Ambulant jongerenwerk wordt met name uitgevoerd door Jeugd-Punt en stichting Animo. Stichting Animo is verantwoordelijk voor de coördinatie van het jongerenwerk. Binnen Jeugd-Punt is

er een teamleider jongerenwerk, voor het team van Jeugd-Punt in De Bilt. .

5.4 Maatwerk in de organisatie

Inzet locatiegebonden of ambulantly afhankelijk van situatie

Of de focus van het jongerenwerk ligt op ambulantly of op locatiegebonden jongerenwerk verschilt per kern. Die inzet hangt daarbij samen met het aantal groepen jongeren op straat, waarvan in De Bilt en Bilthoven meer sprake is dan bijvoorbeeld in Hollandse Rading. In De Bilt vindt met name ambulantly jongerenwerk plaats, in de andere kernen meer locatiegebonden. De afweging of locatiegebonden of ambulantly jongerenwerk wordt ingezet, wordt met name door stichting Animo (als uitvoerder van het ambulantly jongerenwerk, WVT voert geen ambulantly jongerenwerk uit) gemaakt. In algemene zin zijn er tussen gemeente en stichting Animo afspraken gemaakt over hoeveel uur ambulantly en hoeveel uur locatiegebonden jongerenwerk er ingezet wordt. In de praktijk kan daartussen geschoven worden en kijkt stichting Animo waar behoefte aan is. In zijn algemeenheid, zo bleek uit interviews, is er een verschuiving zichtbaar van locatiegebonden jongerenwerk naar meer ambulantly jongerenwerk.

Gemeente recent gestart met inzet op jongerenparticipatie

De gemeente heeft jongerenparticipatie hoog in het vaandel staan, zo blijkt uit de nota Jong De Bilt, maar ook uit bijvoorbeeld de uitvoeringsovereenkomst met stichting Animo. Recent is de gemeente daarom een jongerenparticipatie-traject gestart. Dat uit zich onder andere in de oprichting van een jongerenraad. Die jongerenraad wordt vanuit stichting Animo begeleid. In interviews werd aangegeven dat de jongerenraad nog in de kinderschoenen staat.²³

Daarnaast behoort het tot de taken van stichting Animo om jongeren zoveel mogelijk te betrekken bij de organisatie van activiteiten om zo de participatie van jongeren te verhogen. In interviews wordt aangegeven dat die mogelijkheden er wel zijn, als jongeren iets willen dan kan in samenwerking met jongerenwerkers geprobeerd worden dat op te zetten. Stichting Animo stelt zichzelf bovendien tot doel, zo bleek uit interviews, jongeren daarin te faciliteren.

Er is nog niet voorzien in een structureel overleg of peiling onder jongeren om in kaart te brengen waar jongeren behoefte aan hebben. Wel is in de nota Jong De Bilt opgenomen dat de gemeente voornemens is een jeugdmonitor te ontwikkelen. Vooralsnog is van een monitor echter geen sprake. Er is dan ook geen structurele inbreng vanuit jongeren die betrokken wordt bij het bepalen van de activiteiten die het jongerenwerk uitvoert.

---

²³ In de ambtelijke reactie op de conceptnota van bevindingen merkte Jeugd-Punt op deze praktijk inderdaad te herkennen. Jeugd-Punt merkte tevens echter op geen voorstander te zijn van 'jongerenraad constructies'. Dit omdat hun inziens in de praktijk is gebleken dat dit fenomeen over het algemeen moeilijk doelgericht te organiseren is. "Juist bepaalde doelgroepen laten zich hier niet voor strikken en vaak speelt de continuïteit parten. Werkbaar is een projectmatige participatie van jongeren: concreet en in de tijd afgebakend en georganiseerd vanuit een bepaalde thematiek en doelgroep."

Wijkgerichte benadering door inzet wijkcontactambtenaren

Eén van de speerpunten uit het gemeentelijk jeugdbeleid is de wijkgerichte benadering. In de organisatie van het jongerenwerk komt dit tot uiting door de betrokkenheid van wijkcontactambtenaren. Iedere kern heeft een wijkcontactambtenaar. Deze wijkcontactambtenaar – zo bleek uit interviews – houdt contact met de woningstichting, met bewonersverenigingen, verenigingen van eigenaren, etc. Op die manier weet de wijkcontactambtenaar wat er leeft in een wijk (kern). Doordat de wijkcontactambtenaar ook aanschuift bij de verschillende netwerkoverleggen (zie paragraaf 5.5) is de wijkcontactambtenaar ook goed op de hoogte van de problemen die spelen rondom jongeren. Door contacten met bewonersverenigingen e.d. kan de wijkcontactambtenaar bovendien de beleving van mensen in de wijk inbrengen in de netwerkoverleggen. Daarnaast is het zo dat ook de wijkcontactambtenaar betrokken wordt op het moment dat er een informatieavond wordt georganiseerd, of een voorziening moet worden getroffen (zoals bijvoorbeeld het geval was bij het realiseren van een JOP in Groenekan).

Uitvoeringsovereenkomst sluit aan op het beleid

De uitvoeringsovereenkomsten zoals die met WVT en stichting Animo zijn opgesteld, sluiten aan op het gemeentelijk beleid. In beide overeenkomsten worden de relevante beleidskaders genoemd (al ontbreekt in de uitvoeringsovereenkomst met WVT de Nota Jong De Bilt). De uitgangspunten zoals die in het beleid geformuleerd zijn richten zich op vorming van jongeren en het in beeld houden van jongeren. De activiteiten die het jongerenwerk dient te verrichten, sluiten daar op aan: signalering, activering en belangenbehartiging, maar ook vorming en educatie (zie ook de kaders 5.2.1 en 5.2.2).

De doelgroep die de gemeente met het jongerenwerk wil bereiken - alle jongeren, met name kwetsbare jongeren – komt ook in de overeenkomst met stichting Animo nadrukkelijk naar voren. In die overeenkomst wordt de doelgroep 'kwetsbare jeugdigen' bovendien nader gedefinieerd. De doelgroep die in de overeenkomst met WVT genoemd wordt, wijkt af van de doelgroep die de gemeente voor ogen heeft.

De uitvoeringsovereenkomst met stichting Animo verwijst verder expliciet naar het speerpunt jeugdparticipatie (zie ook kader 5.2.3), in de overeenkomst met WVT komt dit speerpunt niet aan de orde. De speerpunten samenhang en wijkgerichte benadering komen in de uitvoeringsovereenkomsten niet nadrukkelijk aan bod, maar daar is middels de verschillende netwerkoverleggen (zie paragraaf 5.5) in voorzien.

Verder dicht de Nota Jong De Bilt in het kader van sommige taakvelden bij een aantal activiteiten expliciet een rol toe aan het jongerenwerk. Dat gebeurt bijvoorbeeld voor het gezamenlijk optrekken in het kader van de BOS-impuls of projecten rondom weerbaarheid (zie ook paragraaf 4.3). In het werkplan van stichting Animo zijn hiervoor ook activiteiten opgenomen. Alleen activiteiten gericht op participatie van allochtone jongeren ontbreken in het werkplan. De

uitvoeringsovereenkomst met WVT voorziet niet in een koppeling met die activiteiten.

5.5 Integrale aanpak in organisatie

Bij het jongerenwerk zijn veel verschillende partijen betrokken. Een goede afstemming is dan ook van groot belang. Geïnterviewden gaven aan dat die afstemming er lange tijd niet geweest is. Een aantal jaar geleden is men daarom gestart met het Actieteam Jongeren. Met het vaststellen van de Nota Jong De Bilt in 2008 is een integrale benadering bovendien één van de speerpunten van het gemeentelijk beleid geworden.

Inmiddels kent De Bilt twee verschillende netwerkoverleggen die zicht richten op jongeren: Actieteam Jongeren en Netwerk 12+. Voor beide overleggen hebben de deelnemers een convenant ondertekend.²⁴

5.5.a. Actieteam Jongeren (ATJ) is gericht op tegengaan overlast

Het ATJ is gericht op groepen jongeren op straat. Het doel van het overleg is het in beeld krijgen en houden van groepen jongeren om zo overlast te voorkomen. Die signaleringsfunctie richt zich in eerste instantie op groepen jongeren, maar daarbinnen ook op individuen. In het ATJ worden echter nooit individuen besproken. Op het moment dat dit aan de orde is, schuift de desbetreffende jongere door naar het Netwerk 12+ /Netwerk 12-.

Het ATJ komt maandelijks bij elkaar en wordt bijgewoond door een aantal partijen, namelijk de coördinator van Jeugd en Ouders Centraal²⁵, een wijkagent²⁶, woonstichting SSW, de coördinator jongerenwerk van stichting Animo, de jongerenwerker van Jeugd-Punt en een jongerenwerker van WVT. Vanuit de gemeente schuiven meerdere medewerkers aan: een beleidsmedewerker Samenlevingszaken, een wijkcontactambtenaar²⁷, maar ook een medewerker en de coördinator Openbare orde en veiligheid.

Het overleg wordt voorgezeten door de gemeente. Geïnterviewden van de verschillende betrokken partijen gaven aan tevreden te zijn over de wijze waarop binnen het overleg afstemming plaatsvindt: dankzij het overleg zijn verschillende partijen op de hoogte, en wordt voorkomen dat meerdere partijen met eenzelfde situatie bezig zijn zonder dit van elkaar te weten. Tegelijkertijd werd in interviews

²⁴ Convenant Actieteam Jongeren, d.d. 20 juni 2006 en Convenant Netwerk 12+ / 12-, d.d. 15 november 2007.

²⁵ JOC is een soort voorloper van het Centrum voor Jeugd en Gezin. De coördinatie van JOC is uitbesteed aan Vitras AMV.

²⁶ namens de verschillende wijkagenten is er iedere keer één wijkagent bij dit overleg aanwezig. De wijkagenten zorgen onderling voor een overdracht.

²⁷ De gemeente De Bilt heeft meerdere wijkcontactambtenaren. Bij het ATJ is minimaal één wijkcontactambtenaar aanwezig. In ieder geval is de wijkcontactambtenaar aanwezig van de wijk waar zaken spelen. Zijn er in meerdere wijken zaken die spelen, dan schuiven – afhankelijk van wat er speelt - meerdere wijkcontactambtenaren aan, of zorgen de wijkcontactambtenaren onderling voor voldoende afstemming en schuift er één wijkcontactambtenaar aan.

ook aangegeven dat de vertegenwoordiging vanuit de gemeente in het ATJ erg groot is, waardoor niet altijd duidelijk is wie de regie in handen heeft. Het overleg zou strakker geleid kunnen worden, aldus sommige geïnterviewden.

“Ouder weet project” voorziet in het betrekken van ouders

Sinds twee jaar is de politie in De Bilt bezig ouders op meer structurele wijze te informeren over hun overlastgevende kinderen. Dit is het zogenaamde ‘Ouder weet project’.²⁸ Bij overlast of vandalisme stuurt de politie een brief aan de ouders om hen te informeren en ze op die manier te betrekken bij het probleem. Bij de derde keer wordt een huisbezoek afgelegd. Ook worden er zo nu en dan informatieavonden voor ouders georganiseerd. Het ATJ speelt daarin een belangrijke rol. Een dergelijke informatieavond wordt in dat overleg voorbesproken en in de organisatie van de avond werken jongerenwerk, de politie, de wijkcontactambtenaar en de gemeentelijke beleidsmedewerkers die deelnemen aan het ATJ, samen. Vanuit het jongerenwerk worden er bovendien speciale spreekuren georganiseerd waar ouders terecht kunnen. Alle betrokken partijen gaven aan dat ouders vaak een gebrek aan informatie ervaren als het gaat om wat wel en niet mag. Door het ‘Ouder weet project’ en een betere informatievoorziening vanuit het ATJ proberen verschillende partijen ouders nu beter te informeren en meer te betrekken bij wat hun kinderen doen, zo gaven geïnterviewden aan.

5.5.b. Netwerk 12+ zorgt voor afstemming over hulpverlening

Naast het ATJ kent de gemeente De Bilt een zorgnetwerk: het Netwerk 12+ en het Netwerk 12-. De netwerken komen tien maal per jaar bij elkaar. Ze richten zich op verschillende leeftijdsgroepen, maar kennen dezelfde focus: het volgen van individuen en afstemming omtrent hulpverleningsvraagstukken. Het netwerk kent een groot aantal deelnemers, waaronder de wijkagent, de coördinator jongerenwerk van stichting Animo, een jongerenwerker van WVT, een jongerenwerker van Jeugd-Punt, een maatschappelijk werker van de woonstichting en de jeugdhulpverlening. Het overleg wordt voorgezeten door de coördinator JOC van Vitras AMW.

Hoewel er in deelnemers aan het overleg overlap is met het ATJ is het grote verschil dat er in deze netwerken casuïstiek besproken wordt. Vanuit de gemeente wordt dit overleg alleen bijgewoond door een leerplichtambtenaar, andere medewerkers is in verband met de privacy van de jongeren niet toegestaan. De afstemming binnen het zorgnetwerk werd door geïnterviewden als erg positief ervaren. Dat hangt met name samen – zo gaven zij aan - met de kwaliteit van de voorzitter van dit overleg: zij is goed op de hoogte en weet er voor te zorgen dat informatie op de juiste plaatsen terecht komt.

---

²⁸ De opzet voor dit ‘Ouder weet project’ is in januari 2007 opgesteld door de wijkagent.

5.6 Slagvaardigheid in organisatie

Als het gaat om de uitvoering van het jongerenwerk, bieden de uitvoeringsovereenkomsten met WVT en stichting Animo ruimte voor het maken van ad hoc keuzes en het schuiven tussen verschillende producten. In interviews werd aangegeven dat die vrijheid er ook is. De afweging of ergens ambulante jongerenwerk of locatiegebonden jongerenwerk moet worden ingezet, wordt bijvoorbeeld door stichting Animo zelf gemaakt. Dankzij die vrijheid heeft stichting Animo de mogelijkheid om slagvaardig te werk te gaan.

Ook binnen de gemeente lijken er mogelijkheden te zijn voor een slagvaardig optreden. Door de deelname van de wijkcontactambtenaar aan de netwerkoverleggen, weet de wijkcontactambtenaar waar behoefte aan is. De wijkcontactambtenaar kan dat vervolgens gemakkelijk binnen de gemeente uitzetten. In interviews werd bijvoorbeeld genoemd dat als er op een bepaalde plek behoefte is aan een alcoholverbod, of er ergens een bankje verplaatst moet worden, dit relatief makkelijk gerealiseerd kan worden. De lijnen zijn dan kort. Ook de realisatie van een JOP in Groenekan werd als voorbeeld genoemd van een project waarin verschillende partijen prettig en effectief met elkaar hebben samengewerkt om binnen korte tijd een JOP te realiseren. Daar staat echter wel tegenover dat jongeren in Maartensdijk aangaven dat nadat de JOP een paar jaar geleden was weggehaald, door de gemeente was toegezegd dat er een nieuwe JOP zou komen. Deze nieuwe JOP is echter nog altijd niet gerealiseerd.

5.7 Bevindingen organisatie jongerenwerk

In de paragrafen 5.1 t/m 5.3 trof u een beschrijving van de organisatie van het jongerenwerk. In de paragrafen 5.4 t/m 5.6 trof u een duiding van die beschrijving in het licht van de drie sturingsvoorwaarden maatwerk, integrale aanpak en slagvaardigheid aan. In deze paragraaf toetsen de onderzoekers die bevindingen aan de normen. In tabel 5.7.1 vindt u daarvan de weerslag. Daarmee is deelvraag 3 –“Hoe is het jongerenwerk georganiseerd?”- beantwoord en vormt deze paragraaf de basis voor het formuleren van conclusies en aanbevelingen.

Tabel 5.7.1 - Toetsing organisatie jongerenwerk aan de normen		
Maatwerk		
9.	Jongeren zijn betrokken bij de het bepalen van de activiteiten van het jongerenwerk.	Bepikt voldaan. De jongerenraad is pas recent in het leven geroepen en staat nog in de kinderschoenen. Als jongeren iets willen organiseren, stimuleert het jongerenwerk dat en ondersteunt zij jongeren daarbij. Vooralsnog is er echter geen reguliere input van jongeren over de activiteiten waar zij behoefte aan hebben. Wel wordt het in kaart brengen van de behoeften van jongeren in het werkplan van stichting Animo van 2009 expliciet als aandachtspunt benoemd.
Integrale aanpak		
10.	Relevante beleidsafdelingen stemmen af en werken samen ten behoeve van een	Deels voldaan. Vanuit de gemeente zijn er verschillende afdelingen betrokken bij het

	samenhangend jongerenbeleid. Taken en bevoegdheden zijn daarbij duidelijk belegd.	jongerenbeleid. Er is geen sprake van structureel overleg tussen betrokken medewerkers, maar de lijnen zijn kort, zo gaven geïnterviewden aan. In de samenwerking met externen vervult de gemeente de voorzittersrol in het Actieteam Jongeren. De grote gemeentelijke vertegenwoordiging in dat overleg zorgt er echter voor dat niet altijd duidelijk is wie nu precies het overleg voorziet.
11.	De gemeentelijke organisatie werkt gericht samen met externe partners ten behoeve van een samenhangend jongerenbeleid. Taken en bevoegdheden zijn daarbij duidelijk belegd.	Voldaan. De gemeente werkt samen met een aantal verschillende partijen. Om het aantal partijen te beperken zijn een aantal organisaties recent gefuseerd. Afstemming met verschillende betrokken partijen vindt plaats via twee netwerkoverleggen: ATJ en Netwerk 12+. Beide netwerken worden door betrokken partijen als effectief ervaren.
Slagvaardigheid/aanpassingsvermogen		
12.	De gemeente De Bilt laat het jongerenwerk voldoende ruimte om adequaat en snel te reageren op maatschappelijke ontwikkelingen.	Grotendeels voldaan. De uitvoeringsovereenkomst met WVT richt zich duidelijk op veel meer dan het jongerenwerk en is – wellicht als gevolg daarvan - weinig specifiek. De overeenkomst biedt daardoor veel ruimte voor ad hoc beslissingen door WVT. Het nadeel is dat de overeenkomst de gemeente weinig sturingsmogelijkheden biedt. De uitvoeringsovereenkomst met stichting Animo is veel specifiek en biedt meer sturingsmogelijkheden. Omdat de afspraken in de overeenkomst gericht zijn op een heel jaar, blijft er binnen de afspraken ruimte voor stichting Animo om eigen afwegingen te maken.

6 UITVOERING JONGERENWERK

In dit hoofdstuk beschrijven de onderzoekers de uitvoering van het jongerenwerk. Dat doen zij aan de hand van een casebezoek. Het hoofdstuk is tot stand gekomen op basis van interviews en documentstudie (zie ook 6.1).

Het hoofdstuk bestaat uit twee delen: een toelichting op de totstandkoming van de casestudie, een beschrijving van de casus en de mening van de jongeren (paragraaf 6.1 t/m 6.3) en een duiding van die beschrijving in het licht van de drie sturingsvoorwaarden maatwerk, integrale aanpak en slagvaardigheid (paragraaf 6.4 t/m 6.6). In de laatste paragraaf 6.7, toetsen de onderzoekers de bevindingen vervolgens aan de normen.

Hiermee is dit hoofdstuk het antwoord op deelvraag 4: "Hoe effectief is het jongerenwerk in de praktijk van één JOP of JIC²⁹?"

6.1 Totstandkoming casestudie

Voor de selectie van een casus heeft de rekenkamercommissie allereerst een keuze moeten maken tussen locatiegebonden jongerenwerk en ambulante jongerenwerk. Gezien de inzet van de gemeente op locatiegebonden jongerenwerk (in drie kernen in de gemeente De Bilt bevindt zich een jongerencentrum) heeft de rekenkamercommissie gekozen voor locatiegebonden jongerenwerk. Deze keuze heeft vervolgens geresulteerd in een bezoek aan Sojos in Maartensdijk. Sojos wordt gerund door stichting Animo.

Het hoofdstuk is vervolgens tot stand gekomen op basis van een drietal aspecten:

- Een groepsgesprek met verschillende betrokkenen: de coördinator van het jongerenwerk, een jongerenwerker (beide van stichting Animo), de wijkagent en de wijkcontactambtenaar van de gemeente;
- Een bezoek aan Sojos waarbij de onderzoekers door middel van observaties en gesprekken met een stagiaire, de beheerder van Sojos en de jongeren die aanwezig waren (ongeveer tien) een beeld hebben gekregen van het verloop van een avondopenstelling van Sojos;
- Bestudering van de prestatieafspraken en verantwoordingsinformatie over Sojos.

6.2 Jongerencentrum Sojos

Op donderdagavond 28 mei 2009 bezochten de onderzoekers jongerencentrum Sojos in Maartensdijk. Het huidige jongerencentrum is in 2005 gebouwd. Daarvoor stond er een oude school, die al heel lang in gebruik was bij SJJM (de voorloper van stichting Animo) als jongerencentrum. Het merendeel van de jongeren die tijdens het bezoek van de onderzoekers aan Sojos aanwezig waren, waren wat ouder (20+) en kenden ook het oude Sojos nog vanuit hun jeugd.

²⁹ JOP staat hierbij voor Jongeren ontmoetingsplaats, JIC voor Jongeren inloopcentrum.

Omdat het oude schoolgebouw niet langer veilig was, is er in 2004-2005 een nieuw jongerencentrum neergezet. Het nieuwe centrum voorziet onder andere in mogelijkheden om te tafeltennissen en poolen, er is een playstation, een bar, een podium en mogelijkheden om muziek te maken en draaien. Ook is de ruimte groot genoeg om discoavonden te organiseren. Een probleem is wel, zo gaf één van de geïnterviewden aan, dat de isolatie van het pand niet optimaal is, waardoor burensnel last hebben van geluidsoverlast.

Daarnaast is er een behoorlijk grote buitenruimte. Die ruimte biedt gelegenheid voor het parkeren van een aantal auto's, maar ook de mogelijkheid om bijvoorbeeld te voetballen. Daarnaast is er een terras. Bij mooi weer worden banken naar buiten getild, zodat bezoekers buiten kunnen zitten.

Het jongerencentrum is op donderdag, vrijdag en zaterdag geopend.

Oorspronkelijk was het tot 22:00 geopend, maar omdat de jongeren, met name op zaterdag, pas laat komen, is de openingstijd verschoven tot 23:30. De jongerenwerker is in principe vanaf 20:00 aanwezig, zo gaven geïnterviewden aan. Naast de jongerenwerker heeft stichting Animo voor Sojos sinds 1 januari 2009 ook een beheerder (voor 8 uur per week) en een stagiaire in dienst.

In tabel 6.1.1 is opgenomen welke prestatieafspraken de gemeente ten aanzien van Sojos met stichting Animo gemaakt heeft.

Tabel 6.1.1: prestatieafspraken Jongerencentrum Sojos³⁰

Jongerenwerk	Prestatieafpraak
Accommodatiegebonden activiteiten (Sojos)	Wekelijks drie dagdelen openstelling voor inloop / huiswerkbegeleiding en vrijwilligers. 15 deelnemers per dagdeel.
	Drie maal per maand een grootschalige activiteit, waaronder een oud- en nieuwfeest. 50 tot 250 bezoekers per keer.
	Ondersteuning drie jongerenwerkgroepen van minimaal vijf leden. Deze realiseren minimaal zes events per jaar.
	Jaarlijks twee voorlichtingsavonden, waaronder minimaal één gericht op preventie alcohol en drugs. 50 deelnemers per voorlichtingsavond.
	Realisatie trainingen weerbaarheid i.s.m. Breedtesport / BOS-Impuls 15 deelnemers per training.
	Verstrekken van informatie middels een Jongeren Informatie Punt.

³⁰ Dit betreft de afspraken zoals neergelegd in het werkplan 2009 van stichting Animo. Het werkplan maakt deel uit van de uitvoeringsovereenkomst (zie ook paragraaf 5.2.b).

	Jaarlijkse activiteit in samenwerking met de lokale middelbare school.
--	--

Ontwikkeling van locatiegebonden naar ambulant

Tijdens het bezoek aan Sojos werd duidelijk dat stichting Animo recent een ontwikkeling heeft ingezet van met name locatiegebonden jongerenwerk naar meer ambulant jongerenwerk. Die ontwikkeling is met name vanuit stichting Animo, en niet zozeer vanuit de gemeente ingezet: een paar medewerkers constateerden dat er weinig jongeren naar Sojos kwamen en besloten de straat op te gaan. Aan de jongeren op straat vertellen ze over de mogelijkheden die Sojos biedt: in Sojos kunnen jongeren bijvoorbeeld wel een biertje drinken, daar waar jongeren op straat weggestuurd worden omdat ze er niet mogen drinken. Het ambulant jongerenwerk wordt op die manier gebruikt om jongeren naar Sojos toe te leiden. Het is bovendien een manier, zo vertelden de jongerenwerkers, om jongeren in beeld te krijgen: door de straat op te gaan, door met de jongeren te gaan voetballen, leren de jongerenwerkers de (groepen) jongeren in Maartensdijk kennen. Eén van de medewerkers van stichting Animo vertelde dat na aan aantal maanden de jongeren ook hen beginnen te kennen. Op straat krijgen ze te horen “hé, jij bent toch van Sojos?”.

Jeugdparticipatie nog in de kinderschoenen

Jeugdparticipatie staat zowel bij de gemeente als bij de jongerenwerkers hoog in het vaandel, zo blijkt uit de beleidsnota maar ook uit de verschillende interviews die in dit kader gehouden zijn. Dat resulteert in een jongerenraad, maar resulteert ook in allerlei activiteiten die stichting Animo door en met jongeren organiseert. Zo vertelden de jongerenwerkers over het toneelstuk dat in samenwerking met het Stuttheater tot stand is gekomen. Voor dat toneelstuk heeft een regisseur een tijdje meegedraaid met het jongerenwerk en de persoonlijke verhalen van de jongeren opgetekend. Vervolgens hebben de jongeren ook zelf in het toneelstuk meegespeeld. Een dergelijk initiatief is belangrijk, aldus de jongerenwerkers, omdat het bijdraagt aan de eigenwaarde van jongeren. Ze krijgen het gevoel serieus genomen te worden. Voor het najaar staat er een jongerenmanifestatie gepland. Tijdens die manifestatie zullen allerlei activiteiten die jongeren verrichten de revue passeren. De manifestatie moet een beeld geven van wat er allemaal gebeurt voor en door jongeren. Ondanks dit soort initiatieven, geven de jongerenwerkers ook aan dat het moeilijk blijft om jongeren te activeren.

6.3 Jongeren geven hun mening

Tijdens het bezoek van de onderzoekers aan Sojos waren er zo'n tien jongeren aanwezig. Een klein groepje hiervan (drie jongeren) waren er voor het eerst: zij kwamen uit Utrecht en waren vrienden van één van de jongens die stage loopt bij stichting Animo. De andere aanwezige jongeren waren allemaal al wat ouder (20+) en komen al jaren in Sojos, als kind al namen zij deel aan het kinderwerk van SJJM. Tijdens het bezoek aan Sojos is aan de aanwezige jongeren naar hun mening over Sojos, de jongerenwerkers en de gemeente gevraagd. Het aantal

jongeren dat er tijdens het bezoek van de onderzoekers was (ongeveer tien), was voor een donderdag wel een beetje het gemiddelde, zo vertelden zij. Op de vrijdagen en zaterdagen is het meestal drukker. De jongerenwerkers vertelden dat er op de vrijdagen en zaterdagen vaak verschillende groepen binnen zijn.

Jongeren bezoeken Sojos omdat er weinig anders is

De geïnterviewde jongeren gaven aan bij Sojos te komen omdat er weinig anders is in Maartensdijk. Tegelijkertijd zijn de jongeren van mening dat de regels in Sojos eigenlijk te streng zijn. Dat is, aldus geïnterviewde jongeren, ook het beeld bij een deel van de jongeren die op straat hangen en de reden dat zij niet naar Sojos komen. Een ander deel van de jongeren die op straat hangen, weet bovendien niet dat ze bij Sojos terecht kunnen, zo gaven zowel de aanwezige jongeren als een paar van de medewerkers van stichting Animo aan.

Als het gaat om de activiteiten die georganiseerd worden, gaven sommige jongeren aan het jammer te vinden dat er eigenlijk alleen hardcore³¹ feesten worden georganiseerd. De keuze voor hardcore feesten heeft tot gevolg dat de (groepen) jongeren die niet van hardcore-muziek houden, zich niet direct aangesproken voelen door het aanbod.

De geïnterviewde jongerenwerkers gaven aan te proberen zoveel mogelijk aan te sluiten bij de behoeften van jongeren. Er is echter geen enquête of reguliere peiling die voorziet in inzicht in de behoefte van jongeren in Maartensdijk. Wel stimuleren de jongerenwerkers jongeren, zo bleek uit interviews, om zelf betrokken te zijn bij de organisatie van een activiteit. Als jongeren iets willen, kunnen ze dat aan de jongerenwerkers aangeven. De jongerenwerkers zullen dan kijken of er mogelijkheden zijn om de jongeren daarin te faciliteren. Uit de praktijk blijkt echter ook dat het moeilijk is om jongeren te mobiliseren.

Jongeren niet heel enthousiast over jongerenwerkers en gemeente

De tien jongeren die er waren, waren niet heel enthousiast over de jongerenwerkers. Ze gaven aan niet zo snel bij een jongerenwerker aan te kloppen als ze een probleem hebben. Tegelijkertijd zagen de onderzoekers ook dat de jongerenwerkers en de jongeren elkaar kennen. De jongeren waren echter vooral erg kritisch op de gemeente, met name vanwege het ontbreken van een JOP in Maartensdijk. (zie ook 6.2) De jongeren vertelden dat er in Maartensdijk jarenlang een JOP geweest is, maar dat die een paar jaar geleden is weggehaald. De gemeente heeft toen toegezegd dat er een nieuwe JOP zou komen, maar die is nog altijd niet gerealiseerd, zo gaven de geïnterviewde jongeren aan.

Volgens de geïnterviewde jongeren zou het goed zijn als de JOP bij het schoolplein zou komen. Daar zijn veel jongeren in Maartensdijk te vinden, onder andere om te voetballen. Omdat ze daar eigenlijk echter niet mogen zijn, worden ze regelmatig weggestuurd. De geïnterviewde jongeren gaven aan dat vervelend

---

³¹ Hardcore is een muziekstroming, een variant van de housemuziek.

te vinden, vooral omdat het vaak een paar jongeren zijn die met brommers herrie schoppen en het daardoor voor veel jongeren verpesten.

Jongerenwerkers gaven aan dat zij, als ze de straat op gaan, de jongeren proberen te motiveren om zelf actie te ondernemen om de JOP te realiseren. Als de jongeren zelf aangeven dat zij graag een JOP willen en waarom, maakt dat bij de gemeente meer indruk dan als een jongerenwerker daar om vraagt. Op die manier proberen de jongerenwerkers de jongeren zoveel mogelijk te activeren en te laten participeren.

6.4 Maatwerk in de uitvoering

Geen zicht op doelgroepbereik

Het jongerenwerk in de gemeente De Bilt richt zich op kwetsbare jongeren. Dat uitgangspunt is terug te vinden in het gemeentelijk beleid, maar wordt ook zichtbaar in de organisatie en uitvoering van het jongerenwerk. In de uitvoeringsovereenkomst met stichting Animo wordt deze doelgroep expliciet benoemd, en uit interviews werd duidelijk dat de focus ook in de uitvoering nadrukkelijk op de kwetsbare jongeren ligt. Het gaat daarbij met name – zo gaven jongerenwerkers aan - om jongeren die overlast (dreigen te gaan) veroorzaken. De praktijk laat zien dat het jongerenwerk zoals dat vanuit Sojos wordt uitgevoerd zich richt op het beperken van overlast. Het signaleren en tegengaan / voorkomen van overlast door jongeren is in de praktijk de belangrijkste doelstelling van het jongerenwerk.

Omdat stichting Animo pas sinds 1 januari 2009 bestaat, is er nog geen jaarverslag van stichting Animo verschenen en is nog niet duidelijk op welke wijze de gestelde doelen (zie tabel 6.1.1) gerealiseerd zijn. In jaarverslagen van de voorganger SJJM is over de gerealiseerde doelen bijvoorbeeld het volgende opgemerkt: “op de inloopavonden komen gemiddeld 15 á 20 jongeren en deze jongeren zijn geactiveerd vanuit verschillende groepen (met name hangjongeren schoolplein en voormalig JOP)”³². In hoeverre hiermee nu ook de beoogde doelgroep van ‘kwetsbare jeugdigen’ is bereikt, is uit het jaarverslag niet op te maken. Ook op basis van het bezoek aan Sojos is dit niet te beoordelen. In hoeverre het jongerenwerk ook daadwerkelijk de beoogde doelgroep van ‘kwetsbare jeugdigen’ bereikt is daarom moeilijk te beoordelen. Duidelijk is in ieder geval wel dat er nog altijd een groot aantal jongeren in Maartensdijk is die Sojos niet weet te vinden. Betrokken partijen gaven aan – mede door de verschuiving naar meer ambulante jongerenwerk - de doelgroep wel steeds beter in beeld te hebben.

Geen zicht op aansluiting jongerenwerk op behoefte jongeren

De activiteiten in Sojos sluiten niet altijd aan op de behoeften van jongeren. Zo geven jongeren die aanwezig waren tijdens het casebezoek aan dat veel jongeren in Maartensdijk Sojos (nog) niet weten te vinden en maakt de keuze voor

---

³² Jaarverslag 2008 Stichting Jeugd en Jongerenwerk Maartensdijk (SJJM), pag. 9.

bijvoorbeeld hardcore-avonden Sojos niet voor alle (groepen) jongeren interessant. Ook wordt noch vanuit stichting Animo, noch vanuit de gemeente, op regelmatige basis geïnterviewd (bijvoorbeeld middels een enquête) waar jongeren behoefte aan hebben. Met de ontwikkeling die stichting Animo recent heeft ingezet om meer de straat op te gaan, is stichting Animo wel bezig om meer jongeren te bereiken en ook de behoefte van jongeren steeds beter in beeld te krijgen. Daarnaast faciliteert stichting Animo jongeren die zelf iets willen organiseren. Tenslotte draagt ook de input die de jongerenwerkers vanuit het ATJ krijgen (vanuit de politie, maar ook vanuit de wijkcontactambtenaar) er aan bij dat stichting Animo in staat is om aan te sluiten op wat er speelt in de kernen.

6.5 Integrale aanpak in uitvoering

Betrokken partijen positief over netwerkoverleggen, kritisch op regievoering ATJ

Betrokken partijen zijn tevreden over de afstemming in het ATJ en het Netwerk 12+. De overleggen zorgen er voor dat alle partijen op de hoogte zijn en er een goede afstemming plaatsvindt. Belangrijke input in het ATJ bestaat uit de verschillende meldingen van overlast die – zowel via de politie als via de gemeente - binnenkomen. Daarnaast zorgt de wijkcontactambtenaar voor input over wat er leeft in de kernen. Op basis van die informatie vindt in het ATJ afstemming plaats over de te hanteren aanpak. Daarbij wordt er nadrukkelijk samengewerkt. Bijvoorbeeld als het gaat om het organiseren van een ouderinformatieavond. Daarvoor werken wijkagent, jongerenwerkers en wijkcontactambtenaar samen. Verder zijn ook buiten het ATJ en Netwerk 12+ om de lijnen kort. Wel zijn betrokken partijen kritisch op de regievoering binnen het ATJ (zie ook paragraaf 5.5.a). Als reden hiervoor werd genoemd dat de vertegenwoordiging van de gemeente binnen het ATJ erg groot, waardoor niet altijd duidelijk is wie nu de regie in handen heeft.

De goede samenwerking zorgt er – in combinatie met de bewegingsvrijheid die stichting Animo heeft - voor dat er maatwerk geleverd kan worden. Een leerpunt, zo vertelden geïnterviewden, is dat er meer vanuit het ATJ naar buiten getreden kan worden. Daardoor wordt het ATJ meer zichtbaar en is het voor buitenstaanders duidelijk dat de verschillende partijen en instellingen binnen het ATJ samenwerken. In de ogen van de deelnemers zou dit de slagkracht van het ATJ ten goede komen.

Inzet op eenduidige informatievoorziening

In de praktijk is gebleken dat betrokken partijen het ook als een belangrijke taak van het ATJ zien om zorg te dragen voor een eenduidige informatievoorziening, zowel naar jongeren als naar hun ouders. In interviews werd aangegeven dat zowel bij jongeren als bij hun ouders behoefte bestaat aan duidelijke informatie. Als jongeren ergens niet mogen hangen, dan willen ze dat graag weten. Als er ergens een alcoholverbod geldt, willen jongeren dat graag weten. Vanuit het jongerenwerk wordt daarom geprobeerd de jongeren daarover te informeren.

Stichting Animo doet dat bijvoorbeeld via een Hyvespagina en een mededeling in de lokale krant.

In de informatievoorziening richting ouders werken politie, jongerenwerkers en wijkcontactambtenaar samen in het 'Ouder weet project'. Geïnterviewden gaven aan niet alleen bij de jongeren zelf, maar ook bij ouders de behoefte te voelen aan een betere informatievoorziening over wat wel en niet mag. Als voorbeeld noemden de geïnterviewden dat als ook ouders weten dat hun kind op een bepaalde plaats niet mag hangen – omdat dat stond aangekondigd op Hyves en in de krant - ouders minder verbaasd zijn als hun kind met een boete thuiskomt. Het zorgt er bovendien voor dat ouders beter betrokken kunnen worden in het aanpakken van overlastveroorzakend gedrag.

6.6 Slagvaardigheid in de uitvoering

De goede samenwerking tussen verschillende betrokken partijen – in combinatie met de bewegingsvrijheid voor stichting Animo - zorgt er voor dat er slagvaardig kan worden opgetreden. Stichting Animo heeft de vrijheid om de inzet daar te plegen waar nodig is. En door de samenwerking met bijvoorbeeld de wijkcontactambtenaar zijn de lijnen met de gemeente kort.

Ook bij het realiseren van een JOP speelt de slagvaardigheid een belangrijke rol. De JOP in Groenekan, waar verschillende partijen waaronder de gemeente (o.a. de wijkcontactambtenaar), jongeren, jongerenwerkers en buurtbewoners, actief hebben samengewerkt laat zien dat met slagvaardig optreden een JOP relatief snel gerealiseerd kan worden. Aan de andere kant gaven de jongeren tijdens het casebezoek aan dat de JOP die een paar jaar geleden in Maartensdijk beloofd was, nog altijd niet gerealiseerd is. Uit interviews met betrokken partijen werd duidelijk dat dit voor een deel afhankelijk is van de procedures die voor het plaatsen van een JOP doorlopen moeten worden. De gemeente De Bilt werkt met JOP's die in de in de grond verankerd moeten worden, wat tot gevolg heeft dat er voor het plaatsen van een JOP een vergunning aangevraagd moet worden. Die procedures kosten tijd. En juist omdat de jongerencultuur veranderlijk is en jongeren snel van (hang)plek veranderen, zou het – aldus geïnterviewden - wellicht makkelijker zijn om met mobiele JOP's te werken. Vandaar ook dat er in de nota Jong De Bilt is opgenomen dat de gemeente in de toekomst wil samenwerken met echte mobiele JOP's en niet meer met de JOP's die inderdaad in de grond verankerd moeten worden.

6.7 Bevindingen uitvoering jongerenwerk

In de paragrafen 6.1 t/m 6.3 trof u een beschrijving aan van de uitvoering van het jongerenwerk aan de hand van een case en de mening van jongeren. In de paragrafen 6.4 t/m 6.6 trof u een duiding van die beschrijving in het licht van de drie sturingsvoorwaarden maatwerk, integrale aanpak en slagvaardigheid aan. In deze paragraaf toetsen de onderzoekers die bevindingen aan de normen. In tabel 6.7.1 treft u daarvan de weerslag. Daarmee is deelvraag 4 – “Hoe effectief is het jongerenwerk in de praktijk van één JOP of JIC?” – beantwoord en vormt deze tabel de basis voor het formuleren van conclusies en aanbevelingen.

Tabel 6.7.1 – Toetsing uitvoering van het jongerenwerk aan de normen		
Maatwerk		
13.	Het jongerenwerk bereikt de beoogde (doel)groepen van jongeren.	Beperkt voldaan. Uit het jaarverslag van SJJM (voorloper stichting Animo, als het gaat om Sojos) over 2008 wordt duidelijk hoeveel jongeren aanwezig waren tijdens inloopavonden of activiteiten. Uit het bezoek aan Sojos werd duidelijk dat er op donderdagen zo'n tien jongeren in het centrum komen. Op vrijdag en zaterdag zijn dit er meer. In hoeverre dit de nu de beoogde doelgroep, de 'kwetsbare jeugdigen' zijn, is uit de rapportage niet af te leiden.
14.	De activiteiten van jongerenwerk voorzien in behoeften van jongeren.	Beperkt voldaan. De jongerenraad staat nog in de kinderschoenen en in het verleden is er vanuit de gemeente noch stichting Animo een peiling of enquête onder jongeren gehouden om de behoefte van jongeren in beeld te krijgen. Binnen Sojos worden jongeren gefaciliteerd om zelf activiteiten te organiseren. Ook wordt er geprobeerd zoveel mogelijk inzicht te krijgen in de behoeften van jongeren. Tot op heden is dat inzicht er echter slechts beperkt.
Integrale aanpak		
15.	Externe samenwerkingspartners en jongeren zelf ervaren een goede samenwerking tussen betrokken partijen in (de uitvoering van) het jongerenbeleid.	Deels voldaan. Betrokken partijen zijn positief over de samenwerking in het ATJ en het Netwerk 12+. Beide netwerkoverleggen voorzien in een goede afstemming en zorgen ervoor dat betrokken partijen op de hoogte zijn. Wel zijn externe partijen kritisch op de regievoering op het ATJ. Als reden wordt hiervoor de grote gemeentelijke vertegenwoordiging genoemd.
16.	Externe samenwerkingspartners en jongeren zelf ervaren geen tegenstrijdigheid in (de uitvoering van) het jongerenbeleid.	Voldaan. Door betrokken partijen worden geen tegenstrijdigheden ervaren.

Slagvaardigheid/aanpassingsvermogen		
17.	Betrokkenen zijn van mening dat de gemeente en / of het jongerenwerk voldoende alert zijn op veranderingen in de gemeenschap.	Grotendeels voldaan. Betrokken partijen geven aan dat er voldoende ruimte is om ad hoc op veranderingen in te spelen. De afstemming tussen de partijen zorgt er bovendien voor dat de verschillende signalen die onder bewoners leven, ook opgepikt worden. Geïnterviewde jongeren oordelen minder positief en signaleren dat veel jongeren in Maartensdijk Sojos niet weten te vinden. Ook geven jongeren aan dat de toegezegde JOP in Maartensdijk nog altijd niet gerealiseerd is.
18.	Betrokkenen zijn van mening dat de gemeente en / of het jongerenwerk voldoende actief bijsturen op veranderingen in de gemeenschap.	Voldaan. Betrokkenen geven aan dat die vrijheid er is. De afweging over ambulant of locatiegebonden jongerenwerk wordt bijvoorbeeld door stichting Animo gemaakt, en als het nodig is dat ergens een bankje verplaatst wordt, wordt via het ATJ en de wijkcontactambtenaar ook de gemeente betrokken. Op die manier kunnen zaken relatief snel geregeld worden, aldus geïnterviewden.
Algemeen		
19.	De activiteiten van jongerenwerk dragen aantoonbaar bij aan de doelstellingen van het jongerenbeleid).	Deels voldaan. Als gekeken wordt naar de speerpunten uit het beleid (samenhang in het lokaal jeugdbeleid, jeugdparticipatie en een wijkgerichte benadering) kan geconcludeerd worden dat de afstemming tussen de verschillende partijen goed functioneert en voorziet in het in beeld houden van de jongeren in Maartensdijk. De afstemming en samenwerking met andere betrokken partijen (zoals wijkagent en wijkcontactambtenaar) sluit aan op de nagestreefde wijkgerichte benadering. De praktijk laat ook zien dat het derde speerpunt, jeugdparticipatie, nog in de kinderschoenen staat. Gaat het om de doelstelling van het jongerenwerk – activering van jongeren – dan valt op basis van het casebezoek en de verantwoordingsinformatie van stichting Animo moeilijk te zeggen in hoeverre jongeren door het jongerenwerk nu daadwerkelijk geactiveerd worden. Ook is het moeilijk om te bepalen in hoeverre het jongerenwerk nu daadwerkelijk de beoogde doelgroep van 'kwetsbare jeugdigen' bereikt.

BIJLAGE 1: GERAADPLEEGDE BRONNEN**Geïnterviewde personen**

Datum	Naam	Functie
1 april 2009	mevr. Kuipers	beleidsmedewerker Samenlevingszaken
18 mei 2009	dhr. Mittendorff	portefeuillehouder Samenlevingszaken
28 mei 2009	dhr. Grevink mevr. Freitas dhr. Gies dhr. Oum'Hamed	coördinator jongerenwerk Stichting Animo wijkcontactambtenaar gemeente De Bilt wijkagent jongerenwerker Sojos stichting Animo

Geraadpleegde documenten

- Programmabegroting 2009;
- Nota Jong De Bilt, speerpunten in het Jeugdbeleid 2008-2010;
- De Biltse kleur, kansen voor de wijken en dorpen (concept beleidskader);
- Gemeentelijk minimabeleid De Bilt 2009 (concept);
- Een ouverture voor cultuur, cultuurnota gemeente De Bilt 2009 – 2012;
- Convenant Netwerk 12+ / Netwerk 12-, 15 november 2007;
- Convenant Actieteam jongeren, 20 juni 2006;
- Opzet "Ouder weet project", januari 2007;
- Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 2009, V.V.S.O. WVT;
- Uitvoeringsovereenkomst budgetsubsidie 2009, Stichting Animo;
- Werkplan stichting Animo 2009, versie 10 december 2008;
- Jaarverslag Stichting Jeugd en Jongerenwerk Maartensdik (SJJM) 2008;

BIJLAGE 2: VERANTWOORDING NORMEN

Onderstaande tabel bevat het normenkader dat is gehanteerd in alle 15 deelnemende gemeenten in dit DoeMee-onderzoek. Het normenkader richt zich op de voorwaarden voor effectief jongerenwerk, zoals uiteengezet in de onderzoeksopzet (hoofdstuk 1). De normen zijn gebaseerd op een toepassing van deze voorwaarden op de verschillende niveaus van analyse (beleidsformulering, organisatie en uitvoering). Jacques Necker formuleerde deze normen, mede op basis van eerder rekenkameronderzoek naar de effectiviteit van gemeentelijk jeugdbeleid.

Gehanteerde normen, weergegeven per sturingsvoorwaarde en niveau van analyse

Sturingsvoorwaarde → Niveau ↓	Maatwerk	Integrale aanpak	Slagvaardigheid / aanpassingsvermogen
Beleidsformulering	<ul style="list-style-type: none"> - Aan het jongerenbeleid ligt een probleemanalyse ten grondslag. - Het jongerenbeleid wijst doelgroepen van beleid aan. Deze doelgroepen zijn duidelijk afgebakend en zoveel mogelijk gekoppeld aan activiteiten en prestatiedoelen. Het jongerenbeleid geeft tevens aan op welke groepen 	<ul style="list-style-type: none"> - De gemeente beschikt over een duidelijke definitie van het jongerenbeleid. Hieruit is op te maken welke inhoudelijke beleidsterreinen onderdeel uitmaken van het gemeentelijk jongerenbeleid en hoe deze terreinen onderling samenhangen. - Ervaringen en belangen van betrokken afdelingen en externe partners zijn meegenomen in de totstandkoming van jongerenbeleid. 	<ul style="list-style-type: none"> - Het vastgestelde jongerenbeleid voorziet in periodieke evaluatie van beleid. - Evaluaties worden aantoonbaar benut om – waar nodig – beleid bij te sturen.

	<p>jongeren het zich <i>niet</i> richt.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Het jongerenbeleid maakt duidelijke keuzen in beleid. - De beleidskeuzen en de benoemde doelgroepen in het gemeentelijke jongerenbeleid sluiten aan op de probleemanalyse. 		
Organisatie	<p>Jongeren zijn betrokken bij het bepalen van de activiteiten van het jongerenwerk.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Relevante beleidsafdelingen stemmen af en werken samen ten behoeve van een samenhangend jongerenbeleid. Taken en bevoegdheden zijn daarbij duidelijk belegd. - De gemeentelijke organisatie werkt gericht samen met externe partners ten behoeve van een samenhangend jongerenbeleid. Taken en bevoegdheden zijn daarbij duidelijk belegd. 	<ul style="list-style-type: none"> - De gemeente laat het jongerenwerk voldoende ruimte om adequaat en snel te reageren op maatschappelijke ontwikkelingen.
Uitvoering jongerenwerk	<ul style="list-style-type: none"> - Het jongerenwerk bereikt de beoogde (doel)groepen van jongeren. - De activiteiten van jongerenwerk voorzien in behoeften van jongeren. 	<ul style="list-style-type: none"> - Externe samenwerkingspartners en jongeren zelf ervaren een goede samenwerking tussen betrokken partijen in (de uitvoering van) het jongerenbeleid. - Externe samenwerkingspartners en jongeren zelf ervaren geen tegenstrijdigheid in (de uitvoering van) het jongerenbeleid. 	<ul style="list-style-type: none"> - Betrokkenen zijn van mening dat de gemeente en / of het jongerenwerk voldoende alert zijn op veranderingen in de gemeenschap. - Betrokkenen zijn van mening dat de gemeente en / of het jongerenwerk voldoende actief bijsturen op veranderingen in de gemeenschap.

BIJLAGE 3: DEFINITIES JONGERENPROFIEL

Aantal harde-kernjongeren per 10.000 inwoners:

Betreft het aantal harde-kernjongeren (van 12 t/m 24 jaar) in verhouding tot het aantal inwoners van 12 t/m 24 jaar.

Harde-kern-jongere:

Een persoon in de leeftijd van 12 t/m 24 jaar die in het peiljaar twee zware misdrijven heeft gepleegd en bovendien in de jaren daarvoor drie antecedenten heeft opgelopen of die in het peiljaar ten minste drie zware misdrijven heeft gepleegd. Ook personen in de leeftijd van 12 t/m 24 jaar die in het peiljaar minimaal twee zware misdrijven pleegden en in de jaren daarvoor minstens tien antecedenten hebben, behoren tot de harde kern (persisterende harde kern). De gegevens zijn afkomstig uit het Herkenningsdienstsysteem (HKS) van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD).

Percentage jeugdige verdachten van 12 t/m 17 jaar:

Betreft het aantal jeugdige verdachten van 12 t/m 17 jaar in procenten van de totale verdachtenpopulatie. De gegevens zijn afkomstig uit het Herkenningsdienstsysteem (HKS) van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD).

Percentage jeugdige verdachten van 18 t/m 24 jaar:

Betreft het aantal jeugdige verdachten van 18 t/m 24 jaar in procenten van de totale verdachtenpopulatie.

Aantal jeugdige veelplegers per 10.000 inwoners:

Betreft het aantal minderjarige veelplegers in verhouding tot het aantal minderjarige inwoners. Jeugdige veelplegers zijn minderjarige personen die meer dan 5 keer als verdachte bij de politie zijn geregistreerd. De gegevens zijn afkomstig uit het Herkenningsdienstsysteem (HKS) van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD).

Aantal verdachten per 10.000 inwoners:

Dit onderdeel vermeldt het aantal personen dat wordt verdacht van het plegen van een misdrijf in verhouding tot het aantal inwoners van 12 jaar of ouder. De gegevens zijn afkomstig uit het Herkenningsdienstsysteem (HKS) van het Korps Landelijke Politie Diensten (KLPD).

Percentage 12 t/m 21 jarigen voor de rechter als gevolg van plegen delict:

Het aantal 12 t/m 21 jarigen dat een delict gepleegd heeft waarmee het voor de rechter is verschenen, als percentage van het totaal aantal 12 t/m 21 jarigen.

Aantal leerlingen:

De cijfers op regio- en gemeenteniveau worden uitsluitend berekend over de inschrijvingen van onderwijsdeelnemers die woonachtig zijn in een betreffende regio (en gemeente).

Voortijdige schoolverlaters:

Het aantal leerlingen dat zonder een diploma (of een andere formele afronding van de schoolloopbaan) vertrekken, terwijl het voor de school niet vaststaat dat ze elders hun schoolloopbaan vervolgen. In termen van de Regionale Meld- en Coördinatiecentra (RMC) gaat het om de groep prioritaire schoolverlaters: iedere jongere tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaat.

Percentage voortijdige schoolverlaters:

Het aantal voortijdige schoolverlaters als % van het totale aantal leerlingen.

Percentage achterstandsleerlingen (4 t/m 12 jaar):

Het percentage leerlingen in het basisonderwijs (4 t/m 12 jaar) waarbij sprake is van een gewichtsscore hoger dan 0.

Percentage relatief verzuim:

Percentage leerlingen van 5 t/m 17 jaar dat relatief verzuimt (een periode van drie aaneengesloten dagen, of in een periode van een maand minimaal twaalf uren verzuim), als percentage van het totale aantal leerplichtige leerlingen.

Uitstromers met startkwalificatie:

Startkwalificatie: Een afgeronde havo- of vwo-opleiding of een basisberoepsopleiding (mbo-2; dat wil zeggen niveau 2 van de kwalificatiestructuur, zoals vastgelegd in de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB)).

Toelichting: Het minimale niveau dat nodig is om een volwaardige plaats op de arbeidsmarkt te veroveren, of door te stromen naar vervolgonderwijs (hoger onderwijs). Het niveau hiervan is vastgesteld op een afgeronde havo- of vwo-opleiding of een basisberoepsopleiding (mbo-niveau 2). Wanneer jongeren zonder startkwalificatie van school gaan, wordt verwacht dat ze problemen krijgen op de arbeidsmarkt. Dit geldt zowel voor het vinden van een baan als bij het doorstromen naar betere posities op de arbeidsmarkt. Dit betekent dat na het verlaten van het voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo; voorheen vbo en mavo) nog een opleiding moet worden gevolgd met een minimale opleidingsduur van (meestal) twee jaar. Het bezit van een startkwalificatie wordt afgeleid uit het behaalde onderwijsniveau. Personen met een opleiding op minimaal niveau 4.1 van de Standaard Onderwijsindeling (SOI) hebben een startkwalificatie behaald. Ook in de scholing van volwassenen wordt de startkwalificatie regelmatig als minimumeis genoemd.

Percentage werkloze jongeren (16 t/m 24 jaar):

Het aantal 16 t/m 24 jarige niet-werkend werkzoekenden ingeschreven bij het CWI, geschoond door matching met gegevens van de Belastingdienst en het UWV, ten opzichte van het totaal aantal 16 t/m 24 jarigen.

Percentage kinderen in uitkeringsgezinnen:

Het totaal aantal kinderen van 0 t/m 17 jaar in een gezin dat bijstandsuitkering ontvangt als percentage van het totale aantal kinderen van 0 t/m 17 jaar.

WWB ontvangers totaal:

Totaal aantal uitkeringen Wet Werk en Bijstand (voorheen Algemene bijstandswet), periodiek algemeen. Bij 'Totaal aantal WWB-uitkeringen' worden ook de uitkeringen

meegerekend waarvan de burgerlijke staat, de leefvorm, de huisvesting, het aantal ten laste komende kinderen, de inkomstenbron en/of de duur van de uitkering van de aanvrager onbekend zijn.

Percentage kinderen in achterstandswijken

Het aantal 0 t/m 17 jarige kinderen dat woont in een PC-4 gebied met een lage sociale status (statusscore hoger dan 0,99) ten opzichte van het totaal aantal kinderen van 0 t/m 17 jaar.

Aantal 0 t/m 17 jarigen per hectare speelruimte

Het aantal 0 t/m 17-jarigen per hectare georganiseerde speelruimte, gedefinieerd als park en plantsoen, sportterrein en dagrecreatief terrein.